

Profil praktyczny

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: **skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe**

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek:

Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera w Krakowie

Data przeprowadzenia wizytacji: **14-15 czerwca 2022 r.**

Warszawa, 2022

Spis treści

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	4
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	4
1.2. Informacja o przebiegu oceny	4
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	5
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	6
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	7
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	7
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	14
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	23
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	29
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	35
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	42
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	45
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	46
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	49
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	51
Zalecenia	53
5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)	54
6. Załączniki:	55

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz, członek PKA

członkowie:

1. dr hab. Katarzyna Smyk, ekspert PKA
2. dr hab. Dominika Skrzypek, ekspert PKA
3. prof. dr hab. inż. Jacek Szoftysek, ekspert PKA
4. Beata Opala, członek PKA
5. Michał Gerus, ekspert PKA ds. studenckich
6. Katarzyna Nowak, sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe prowadzonym w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2021/2022. Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na ww. kierunku. Wizytacja została przeprowadzona zdalnie, zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej zdalnie.

Zespół oceniający zapoznał się z raportem samooceny przekazanym przez Władze Uczelni. Wizytacja rozpoczęła się od spotkania z Władzami Uczelni, a dalszy jej przebieg odbywał się zgodnie z ustalonym wcześniej harmonogramem. W trakcie wizytacji przeprowadzono spotkania z zespołem przygotowującym raport samooceny, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, pracownikami odpowiedzialnymi za umiędzynarodowienie procesu kształcenia, przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, studentami oraz nauczycielami akademickimi. Ponadto przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych, dokonano oceny losowo wybranych prac dyplomowych i etapowych, a także przeglądu bazy dydaktycznej wykorzystywanej w procesie kształcenia. Przed zakończeniem wizytacji sformułowano wstępne wnioski, o których Przewodniczący zespołu oceniającego oraz współpracujący z nim eksperci poinformowali Władze Uczelni na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w Załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w Załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe	
Poziom studiów (studia I stopnia/studia II stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia I stopnia	
Profil studiów	praktyczny	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne/niestacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	nauki o kulturze i religii 51,33% nauki o zarządzaniu i jakości 30,43% językoznawstwo 18,26%	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 semestrów / 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym	960 h / 32 ECTS	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	język szwedzki język norweski	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	65	134
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ³	1356	1017
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	100 ECTS	75 ECTS
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne	161 ECTS	161 ECTS
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	92 ECTS	92 ECTS

¹W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁴ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium niespełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium niespełnione
Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium niespełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium niespełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium spełnione częściowo

⁴ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Uczelnia, zgodnie z misją oraz swoją strategią na lata 2020-2024, stawia na kształcenie studentów na wysokim, międzynarodowym poziomie, zgodnie z wymogami społeczeństwa informacyjnego, gospodarki opartej na wiedzy i potrzebami rynku pracy. Skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe zaprojektowane jako studia odbywające się w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na profilu praktycznym, plasując się w naukach o kulturze i religii jako dyscyplinie wiodącej, naukach o zarządzaniu i jakości oraz językoznawstwie.

Jednocześnie z nazwy kierunku (studia filologiczno-biznesowe) wywieść można przyporządkowanie do dyscyplin językoznawstwo i literaturoznawstwo (nauki filologiczne) oraz nauki o zarządzaniu i jakości. Dwie pierwsze wynikają w naturalny sposób z denotacji słowa „filologia”, zakładającej badania nad językiem i literaturą danego narodu. Dyscyplina nauki o kulturze i religii może wynikać z działalności zawodowej powiązanej z kształceniem na kierunku o tej nazwie, jednak jej związek ze studiami o tej nazwie jest pośredni. Biorąc pod uwagę, że ważną częścią koncepcji kształcenia jest sama nazwa kierunku, wyznaczająca określone ramy w odniesieniu do wiedzy, która, w przypadku profilu praktycznego, znajduje zastosowanie w działalności zawodowej związanej z kierunkiem, brak jednoznacznego i konsekwentnego przyporządkowania do dyscypliny literaturoznawstwo, która jest jednym z fundamentów kształcenia filologicznego.

W koncepcji kształcenia na kierunku określono, że studia filologiczno-biznesowe mają charakter dwuobszarowy, co znaczy, iż sformułowane dla kierunku efekty uczenia się odnoszą się do dziedzin nauk humanistycznych i nauk społecznych; założono, że w ten sposób powstaje komplementarny program kształcenia, umożliwiający zdobycie przez absolwenta wiedzy, umiejętności i kompetencji istotnych dla zawodu filologa, tłumacza i pracownika korporacji międzynarodowych. Uznając takie przyporządkowanie kierunku do dyscyplin za uzasadnione, należy stwierdzić, że w obszarze nauk społecznych konstrukcja koncepcji kształcenia traktuje nauki o zarządzaniu i jakości wyłącznie jako tło – kontekst dla pozostałych dyscyplin, należących do obszaru nauk humanistycznych i nie stanowi teoretycznych podstaw kierunku.

Oceniany kierunek w kontekście koncepcji i celów kształcenia jest pozbawiony tożsamości zarządczej, czyli treści zarządczych w kontekście nauk o zarządzaniu i jakości w takim stopniu zaawansowania, jaki wymagany jest na 6 poziomie PRK. Świadczy o tym brak zaplanowanych efektów uczenia się w obszarze wiedzy uwzględniającym zakres i głębię – kompletność perspektywy poznawczej i zależności, a zaplanowanie wyłącznie wiedzy kontekstowej – uwarunkowania i skutki. Ponadto, w prezentacji koncepcji kształcenia na kierunku, wyraźnie podniesiono, że obszar nauk o zarządzaniu i jakości został potraktowany wyłącznie kontekstowo na wniosek otoczenia gospodarczego, zaś część zajęć została przeniesiona do obszaru językoznawstwa, a w ramach dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości mieszczą się praktyki zawodowe, mimo tego, iż nie realizują one celów specyficznych dla nauk o zarządzaniu i jakości.

Reasumując: koncepcja i cele kształcenia mieszczą się w dyscyplinie wiodącej nauki o kulturze i religii oraz dyscyplinie pozostałej językoznawstwo, natomiast nie mieszczą się w dyscyplinie nauki o zarządzaniu i jakości. W kontekście zakwalifikowania kierunku do filologii brak jest dyscypliny literaturoznawstwo.

Zgodnie z założoną koncepcją kształcenia dla kierunku, efekty uczenia się zostały deklaratorywnie powiązane z potrzebami rynku pracy, zaś profil praktyczny kierunku, opisany w efektach uczenia się, ma – zgodnie z przedstawioną wizją kształcenia na kierunku - odnosić się do różnych aspektów filologicznych i biznesowych, kluczowych w kontekście krajów skandynawskiego obszaru kulturowego. Koncepcja kształcenia na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe zakłada nabycie przez absolwenta wiedzy, umiejętności i kompetencji kluczowych zarówno dla filologa, tłumacza, jak i pracownika międzynarodowych korporacji, w tym osiągnięcie przez absolwenta bardzo wysokiego poziomu kompetencji językowej w zakresie wybranej specjalności (*język szwedzki* lub *język norweski*) oraz w zakresie drugiego języka obcego zarówno na poziomie języka ogólnego, jak i na poziomie języka biznesu. Określenie „bardzo wysoki poziom kompetencji” nie wskazuje na konkretny poziom według ESOKJ, w profilu absolwenta doprecyzowano, że absolwent kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe opanowuje język skandynawski na poziomie B2 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia, brak natomiast określenia uzyskanego poziomu drugiego języka obcego, jak również wyartykułowanej oferty tychże języków. W przypadku drugiego języka obcego nie sprecyzowano zatem w koncepcji jaki może to być język, a także na jakim poziomie studenci go opanują.

Koncepcja kształcenia zakłada zdobycie wiedzy językowej, poszerzenie kompetencji miękkich, pozwalających na pracę w zespole, rozwinięcie kompetencji międzykulturowych, umożliwiających komunikowanie się w międzykulturowym środowisku oraz poznanie i rozwinięcie warsztatu pracy tłumacza. Taki model kształcenia, oparty na rozwijaniu kompetencji językowych i kompetencji miękkich, cechuje się ogólnością i nie spełnia warunku specyficzności, nie ukazuje bowiem swoistości kształcenia na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe o profilu praktycznym w Wyższej Szkole Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera. Koncepcja kształcenia nie odnosi się wprost do zamkniętego katalogu zawodów, zamiast tego wskazując potencjalnych pracodawców. Pośrednio można wnioskować, że absolwenci kierunku są przygotowani do wykonywania zawodu tłumacza i nauczyciela, ponieważ jako pierwsze miejsca zatrudnienia wskazano firmy i organizacje międzynarodowe, poszukujące specjalistów z dziedziny tłumaczenia tekstów specjalistycznych, biura tłumaczeń i szkoły językowe, a w dalszej kolejności firmy i instytucje, które współpracują z międzynarodowymi instytucjami; również tutaj wskazano przede wszystkim na kompetencje w zakresie tłumaczeń, w tym tłumaczeń ustnych.

Koncepcja kształcenia wpisuje się również w cele strategiczne Uczelni, tj. doskonalenie metod nauczania, szczególnie wspomagających kształtowanie kompetencji poszukiwanych na rynku pracy (cel długoterminowy) oraz wdrażanie aktywnych metod kształcenia, wspierających innowacyjność i umiejętności kreatywnego rozwiązywania problemów, a także krytycznego i analitycznego myślenia (cel szczegółowy, krótkoterminowy).

Dla kierunku sformułowano dwa katalogi efektów uczenia się: efekty kierunkowe i efekty dla zajęć, które to zestawy są w znacznym stopniu identyczne, tak że efekty uczenia się dla zajęć powielają dosłownie efekty sformułowane dla kierunku, a zatem brak w nich doprecyzowania i sprobmatyzowania zajęciowych efektów uczenia się, i nie mogą one prowadzić do osiągnięcia założonych efektów kierunkowych.

Efekty kierunkowe są sformułowane w sposób generyczny, i choć co do zasady zgodne są z niespecyficzną koncepcją zakładającą wykształcanie kompetencji językowych i miękkich, nie odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji. W zakresie charakterystyki P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji efekty uczenia się z zakresu wiedzy (głębia i zakres) zakładają poziom zaawansowany, tymczasem we wszystkich efektach kierunkowych z zakresu wiedzy mowa jest wyłącznie o poziomie podstawowym (K_W1-K_W18).

Efekty kierunkowe nie są zgodne z przyporządkowaniem kierunku do dyscyplin naukowych, które mają w założeniu stanowić jego trzon teoretyczny, ponieważ nie odnoszą się wprost do wszystkich trzech dyscyplin, szczególnie w zakresie charakterystyki P6S_WG Polskiej Ramy Kwalifikacji (poziom zaawansowany) oraz nie wskazują na wiodącą rolę dyscypliny nauki o kulturze i religii. Ponadto niektóre efekty są de facto redundantne, zwłaszcza K_W01: ma uporządkowaną podstawową wiedzę z zakresu nauk filologicznych a następnie K_W02: ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa i K_W03: ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa. Nie jest jasne, w jakim aspekcie nauki filologiczne są różne od językoznawstwa i literaturoznawstwa. Okazuje się jednak, że pod pojęciem *filologii* Uczelnia rozumie niezwykle szeroki wachlarz dyscyplin, w tym nie tylko językoznawstwo i literaturoznawstwo, lecz również historię (sic), co daje wspólnie obraz z dziedziny nauk humanistycznych, jak również nauk społecznych. Tak bowiem należy interpretować zaliczenie zajęć *współczesne społeczeństwo krajów skandynawskich, geografia i turystyka Norwegii/Szwecji, system prawny i polityczny Norwegii/Szwecji* do grupy zajęć „realizujących aspekt filologiczny”. Zwraca też uwagę nieprawidłowe i potoczne określenie w efektach dyscypliny wiodącej, tj. nauk o kulturze i religii, mianem „kulturoznawstwa” – K_W04: *ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu kulturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym*.

Przyporządkowanie kierunku do danej dyscypliny oznacza, że absolwent powinien osiągnąć podbudowaną teoretycznie wiedzę w zakresie tej dyscypliny, czyli w przypadku omawianego kierunku – we wszystkich trzech dyscyplinach. Jeśli chodzi o dyscyplinę nauki o kulturze i religii, tylko jeden efekt kierunkowy w zakresie charakterystyki WG odnosi się do nich wprost: K_W04 „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu kulturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. Zagadnienia związane z dyscypliną nauki o kulturze i religii przywołane są dodatkowo w efekcie kierunkowym K_W06 „ma podstawową wiedzę o budowie i funkcji systemu kultury i mediów obszaru języków skandynawskich”. Dyscyplina językoznawstwo została wskazana eksplicitnie w efekcie K_W02 „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. Jeśli chodzi o kategorie umiejętności i kompetencji społecznych, dyscypliny nauki o kulturze i religii oraz językoznawstwo nie zostały w nich wskazane eksplicitnie. Efekty sformułowane dla umiejętności w zakresie językoznawstwa dotyczą wyłącznie kompetencji językowych, nie zawierają komponentu teoretycznej refleksji nad językiem, np. K_U01 „opanował wybrany język skandynawski (szwedzki lub norweski) na poziomie co najmniej B2 wg Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego”, K_U02 „opanował drugi język obcy na poziomie B2 wg Europejskiego systemu opisu kształcenia językowego”, K_U11 „posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych, w języku polskim i wybranym języku skandynawskim, oraz w drugim języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych odnoszących się do wybranej problematyki, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł”, K_U12 „posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i wybranym języku skandynawskim, oraz w drugim języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych odnoszących się do wybranej problematyki, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł”. Jeśli chodzi o efekty kierunkowe w kategorii kompetencje społeczne, to żaden nie przywołuje eksplicitnie ani nauk o kulturze i religii, ani językoznawstwa.

W zakresie dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości – efekty wskazują na drugoplanową rolę wiedzy w tym zakresie – nie uwzględniają w efektach uczenia się kategorii „wie i rozumie” – w zakresie i głębi, a mianowicie nie przewiduje zaawansowanego stopnia poznawania wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi oraz zastosowania praktyczne twojej wiedzy w działalności zawodowej, związanej z kierunkiem. W zakresie – wiedzy, obejmującej wybrane elementy nauk o zarządzaniu i jakości, zaplanowano jedynie wiedzę kontekstową na poziomie podstawowym, co jest niewystarczające wobec osadzenia skandynawistyki w kontekście filologiczno-biznesowym. Nadto nie przewidziano w programie studiów elementów umiejętności wykorzystania wiedzy do rozwiązywania problemów i wykonywania zadań, realizowanych w warunkach nie w pełni przewidywalnych (P6S_UW).

W zakresie nauk o zarządzaniu i jakości efekty uczenia się dla kwalifikacji na 6 poziomie PRK zostały przełożone na efekty kierunkowe w zakresie wiedzy jedynie P6S_WK (czyli pomijając P6S_WG) w stosunku do kompletu efektów kierunkowych (K_W07 do K_W10 i K_W12 oraz K_W14-K_W17), jak określają to wyczerpujące dyspozycje P6S_WK. Niestety, efekty kierunkowe zostały przełożone na efekty dla grup zajęć i powielają dokładnie efekty kierunkowe, co nie sprzyja właściwemu wyprofilowaniu treści zajęć w takim zakresie, by cały (pojemny treściowo) efekt był realizowany w ramach konkretnej grupy zajęć.

W zakresie umiejętności pominięte zostały w transkrypcji efekty uczenia się dla kwalifikacji na 6 poziomie PRK w kontekście nietypowości problemów pojawiających się w warunkach nie w pełni przewidywalnych oraz rozwiązywania problemów typowych dla działalności związanej w kierunkiem studiów. Tu uzyskano 7 efektów, przy czym K_U11 nie wypełnia dyspozycji P6S_UW. K_U11 nie przewiduje bowiem zawartych w P6S_UW formułowania i rozwiązywania złożonych i nietypowych problemów oraz wykonywania zadań warunkach nie w pełni przewidywalnych, zaś zapis K_U11 „z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł” nie zastępuje „właściwego doboru źródeł informacji z nich pochodzących, dokonywanie oceny, krytycznej analizy i syntezy tych informacji oraz doboru i stosowania właściwych metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych”, jak również „wykorzystywania posiadanej wiedzy – formułowania i rozwiązywania problemów oraz wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej związanej z kierunkiem studiów”.

W zakresie kompetencji społecznych P6S_KK przetransponowano na K_K01, którego zawartość merytoryczna jest opisana innym efektem – P6S_UU. Efekt P6S_KO przetransponowano na 3 efekty modułowe (tj. dla grup zajęć), z których dwa nie odnoszą się do P6S_KO (gdyż K_K02 i K_K03 to odpowiedniki P6S_UO). Efekt P6S_KR przetransponowano na K_K04, który odpowiada jednak P6S_WK. Kierunkowe efekty uczenia się nie są zgodne z profilem praktycznym, gdyż nie uwzględniają w pełni kluczowych dla tego profilu charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6. Polskiej Ramy Kwalifikacji, pomijając gotowość absolwenta do podtrzymywania etosu zawodu i przestrzegania i rozwijania zasad etyki zawodowej oraz działania na rzecz przestrzegania tych zasad. Efekt K_K04 „prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z wybraną sferą działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” jest sformułowany generycznie i nie został uszczegółowiony w efektach dla zajęć.

Efekty sformułowane dla zajęć w większości dosłownie powielają efekty kierunkowe, są zatem obarczone tymi samymi wadami, tj. brakiem precyzji, brakiem określenia właściwego poziomu kwalifikacji oraz redundancją. Przykładowo dla zajęć *gramatyka kontrastywna polsko-norweska* sformułowano efekty EU1 „ma uporządkowaną podstawową wiedzę z zakresu nauk filologicznych” oraz EU2 „Po zaliczeniu przedmiotu student w zakresie wiedzy potrafi ma uporządkowaną wiedzę

podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”, będące dosłowną kalką efektów kierunkowych. Konsekwencją jest przeniesienie generycznych efektów kierunkowych na poziom poszczególnych zajęć i brak właściwego poziomu zaawansowania. Podobnie i w innych przypadkach, np. EU1-EU3 dla zajęć *geografia i turystyka Norwegii*. Czasem powielenie efektów kierunkowych w dosłownym brzmieniu prowadzi do przypisania zajęciom efektów nierealistycznych, np. dla zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – konwersacje* EU3 „Po zaliczeniu przedmiotu student w zakresie umiejętności potrafi posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i wybranym języku skandynawskim, oraz w drugim języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych odnoszących się do wybranej problematyki, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.” Dodatkowo, powielanie efektów kierunkowych w efektach dla zajęć prowadzi do rozbieżności między efektami a celami, np. *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenie ustne* w celach ujmuje cele szczegółowe związane z kompetencjami translatorskimi, jednak w efektach nie zostały one ujęte (ponownie efekty są dosłowną kopią efektów kierunkowych), co uniemożliwia ich weryfikację.

Efekty uczenia się, zarówno kierunkowe, jak i dla poszczególnych zajęć (najczęściej w pełni tożsame z efektami kierunkowymi), nie są specyficzne i pozostają na wysokim poziomie ogólności. Nie są również zgodne z aktualnym stanem wiedzy w zakresie dyscypliny językoznawstwo. I tak dla zajęć *gramatyka kontrastywna polsko-norweska* dosłownie powielono niespecyficzne efekty kierunkowe (m.in. EU2 „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa”), co nie daje jasnego obrazu zaplanowanych dla zajęć efektów uczenia się. Jednak wśród celów widnieje: „Opanowanie podstaw teoretycznych gramatyki języka norweskiego na poziomie składni i morfologii (przede wszystkim fleksji)”. Zgodnie z aktualnym stanem wiedzy język norweski nie jest językiem fleksyjnym, tak postawiony cel nie może zatem zostać zrealizowany.

Efekty uczenia się nie są zgodne ze stanem praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku. Dla zajęć *strictie* tłumaczeniowych efekty uczenia się powielają niespecyficzne efekty kierunkowe, np. *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenia* wiedza: EU1 „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa”, umiejętności: EU2 „opanował wybrany język skandynawski (norweski lub norweski) (SIC!) na poziomie co najmniej B2” oraz EU3 „posiada umiejętność przygotowania typowych prac pisemnych, w języku polskim i wybranym języku skandynawskim, oraz w drugim języku obcym (SIC!)”. Nie znajdziemy tu żadnej wzmianki o wiedzy z zakresu przekładu. Dla zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenie ustne* kompetencje translatorskie ujęto w celach, a nie w efektach.

Dla dyscypliny wiodącej nauki o kulturze i religii efekty dla zajęć również są tożsame z kierunkowymi, np. dla zajęć *współczesne społeczeństwo krajów skandynawskich*, EU_1: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu kulturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” jest dosłownym powieleniem K_W04: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu kulturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”, a także EU_2 „ma podstawową wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji związanych z wybraną sferą działalności w ramach studiowanego kierunku” tożsame z K_W07: „ma podstawową wiedzę o celach, organizacji i funkcjonowaniu instytucji związanych z wybraną sferą działalności w ramach studiowanego kierunku”. Tożsamość efektów nie jest zresztą ograniczona do tych z zakresu wiedzy. I tak efekt dla zajęć EU_3 jest kopią efektu

kierunkowego K_U13: „potrafi właściwie analizować przyczyny i przebieg wybranych procesów i zjawisk społecznych (kulturowych, politycznych, prawnych, gospodarczych)”.

Efekty uczenia się w ograniczonym stopniu uwzględniają w szczególności umiejętności praktyczne, komunikowania się w języku obcym i kompetencje społeczne, niezbędne w działalności zawodowej właściwiej dla kierunku, np. tłumacza. Wspomniane wyżej zajęcia *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenia* oraz *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenie ustne* nie prezentują ani jednego efektu związanego z umiejętnościami w zakresie tłumaczenia tekstów. Ponadto, zakładany poziom biegłości B2 jest zbyt niski dla rzetelnego wykonywania zawodu tłumacza. Efekty kształcenia dla poszczególnych zajęć są sformułowane w sposób niespecyficzny, co uniemożliwia stworzenie systemu ich rzetelnej weryfikacji. Dla wielu zajęć efekty kierunkowe przeniesiono na efekty dla zajęć nie tylko dosłownie, lecz również bezrefleksyjnie, np. dla zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – fonetyka praktyczna z ortografią* EU2 ma brzmienie „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa (sic!) z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. Podobnie dla zajęć *praktyczna nauka języka szwedzkiego – fonetyka praktyczna z ortografią* EU2 brzmi „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”.

Należy również pokreślić, że efekty zostały sformułowane niestety niestarannie. Wyżej podano liczne przykłady, ale można ich przywołać więcej, np. *praktyczna nauka języka norweskiego – rozumienie ze słuchu i mówienie* ma realizować efekt kierunkowy K_W02 „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”, w karcie zajęć znajdujemy sformułowanie (zachowano oryginalną pisownię): „Po zaliczeniu przedmiotu student w zakresie WIEDZY potrafi (*nagłówek*) uporządkować wiedzy podstawowej z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Niespecyficzna koncepcja i cele kształcenia na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe wpisują się w misję i strategię Uczelni oraz są zorientowane na potrzeby szeroko rozumianego otoczenia społeczno-gospodarczego i nieprecyzyjnie wyznaczonego zawodowego rynku pracy, ponieważ zakładają kompetencje komunikacyjne w zakresie języków obcych, wykorzystanie nowoczesnych technologii w pracy zawodowej oraz kompetencje miękkie. Koncepcja kształcenia w odniesieniu do przygotowania zawodowego opiera się na przekonaniu, że wysokie kompetencje językowe stanowią niepodważalny atut podnoszący wartość absolwenta na rynku pracy. W koncepcji nie wskazano zamkniętego katalogu zawodów, do których przygotowuje kierunek. Nie ma uzasadnienia do przyporządkowania kierunku do dyscypliny naukowej nauki zarządzaniu i jakości,

a przyporządkowanie kierunku do dyscypliny naukowej językoznawstwo wynika częściowo z nie wypełni właściwej identyfikacji wiedzy i kompetencji językowych z językoznawczymi.

Efekty uczenia się nie są w pełni zgodne z koncepcją i celami kształcenia, wyrażonymi poprzez przyporządkowanie kierunku do dyscyplin naukowych, mających stanowić fundament kształcenia na kierunku, gdyż nie wskazują na osiąganie podbudowanej teoretycznie pogłębionej wiedzy oraz jej zastosowań praktycznych w działalności zawodowej związanej z kierunkiem we wszystkich trzech dyscyplinach, tj. nauki o kulturze i religii, nauki o zarządzaniu i jakości, a także językoznawstwo. Efekty uczenia się nie wskazują również na wiodącą rolę dyscypliny nauki o kulturze i religii.

Efekty uczenia się nie uwypuklają aktualnego stanu wiedzy językoznawczej, z zakresu nauk o kulturze i religii oraz nauk o zarządzaniu i jakości i nie są powiązane z jej zastosowaniami praktycznymi w działalności zawodowej, powiązanej z kierunkiem. Tym samym nie odzwierciedlają praktycznego profilu studiów, ukierunkowanego na działalność zawodową właściwą dla kierunku.

Efekty przywołują wprost dyscypliny, do których przyporządkowany został kierunek, jednak czynią to w sposób redundantny, tj. K_W01: „ma uporządkowaną podstawową wiedzę z zakresu nauk filologicznych zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” oraz K_W02: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” i K_W 03: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. Wskazują na pogłębioną wiedzę, mającą zastosowanie praktyczne, co nie znajduje odzwierciedlenia w efektach dla zajęć, które nie zostały osobno określone, tylko po prostu powielają efekty kierunkowe.

Efekty uczenia się wskazują na poziom niższy niż 6 PRK w kategorii wiedzy („wiedza podstawowa”, nie „wiedza zaawansowana”), co oznacza, że efekty nie są powiązane z charakterystyką P6S_WG PRK i jednocześnie P6S_UW, a zatem nie spełniają wymogu studiów I stopnia. Formalnie powiązano zatem efekty z charakterystykami PRK na poziomie 6. za pomocą katalogu ogólnych efektów kierunkowych, a także na poziomie efektów szczegółowych, gdyż stanowią one ich kopię.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z następujących systemowych, kompleksowych i powiązanych z innymi aspektami kształcenia na kierunku nieprawidłowości: 1) niespecyficznego sposobu sformułowania koncepcji kształcenia dla kierunku, w tym w szczególności jej nieograniczonego zakresu, nie wskazującego na zamknięty katalog zawodów, do których przygotowują studia o profilu praktycznym; 2) niewłaściwego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych; 3) niespełnienia wymogów na poziomie 6 PRK charakterystyki P7S_WG, dla żadnej z dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek; 4) sformułowania efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć w sposób tożsamy z brzmieniem efektów kierunkowych; 5) braku zgodności efektów uczenia się z aktualnym stanem wiedzy i jej zastosowaniami praktycznymi w zakresie dyscyplin językoznawstwo, nauki o kulturze i religii oraz nauki o zarządzaniu i jakości.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Na kierunku oferowane są dwie ścieżki kształcenia: *język norweski* i *język szwedzki*. Zgodnie z koncepcją kształcenia dla kierunku, akcentującą komunikację w języku obcym i efektami uczenia się powiązanymi z umiejętnością posługiwania się językami obcymi, treści programowe wspólne dla obu ścieżek kształcenia są zdominowane przez umiejętności powiązane z kształtowaniem biegłości językowej. Treści służące osiągnięciu efektów uczenia się, dotyczących kompetencji w zakresie języków obcych, pojawiają się przede wszystkim w ramach bloku zajęć z praktycznej nauki języka norweskiego lub szwedzkiego (PNJN lub PNJS) oraz praktycznej nauki języka obcego (PNJO), którym jest język angielski. Należy jednak podkreślić, że dla większości zajęć brak jest sprecyzowanych treści programowych. W wielu kartach zajęć zamiast treści przedstawiono zestaw tematów. Np. *praktyczna nauka języka norweskiego – język biznesu*, *praktyczna nauka języka norweskiego – przysłowia i idiomy*, *praktyczna nauka języka norweskiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie*, *praktyczna nauka języka norweskiego – rozumienie ze słuchu i mówienie*. Wszystkie te zajęcia w efektach uczenia się nawiązują do efektu kierunkowego K_W02: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa”. W polu treści uczenia się podano np. *Zdrowy tryb życia* (co ciekawe, również dla zajęć *gramatyka opisowa języka norweskiego*, W9), *Doping w sporcie* – to raczej tematy zajęć w sensie tematyki danych zajęć, brakuje informacji o treściach realizujących założone efekty w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Zajęcia *praktyczna nauka języka szwedzkiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie* zgodnie z podanymi w karcie zajęć informacjami są realizowane przez następujące treści: „Rodzina i życie społeczne; Rodzina i ważne wydarzenia w życiu człowieka - życzenia, zaproszenia; Mieszkanie i wyposażenie; Mieszkanie i ogłoszenia - opis miejsca; Życie na wsi, życie w mieście; Praca – wyrażenia związane z poszukiwaniem pracy - podanie o pracę; Zwyczaje żywieniowe; Zdrowy tryb życia; Wygląd – wyrażenia opisujące cechy wyglądu i charakteru – opis osoby; Czas wolny – podstawowe wyrażenia związane z czasem wolnym”. Z tak sformułowanych treści w żaden sposób nie wynika, jak student ma osiągnąć wskazane efekty uczenia się (EU1: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”; EU2: „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu kulturoznawstwa (sic) z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”) i jak zweryfikować, że potrafi (lub nie) „W stopniu bardzo dobrym uporządkować wiedzę podstawową z zakresu językoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” oraz identyczny efekt z zakresu „kulturoznawstwa” (nb. taka nazwa nie występuje w katalogu dyscyplin). Treści programowe wszędzie tam, gdzie zostały sprecyzowane inaczej niż w postaci listy tematów, w grupach PNJN/PNJS i PNJO dotyczą wiedzy operacyjnej o języku, tj. znajomości struktur leksykalno-gramatycznych, zasad pisowni i stylistyki, słownictwa specjalistycznego oraz prawidłowej wymowy,

niezbędnych do posługiwania się językiem obcym w niespecjalistycznych obszarach tematycznych i sytuacjach z życia codziennego, oraz do posługiwania się językami skandynawskimi i językiem angielskim w wybranych zakresach działalności zawodowej. Nie dotyczą zatem ani wiedzy językoznawczej, ani kształtowania umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, niezbędnych w działalności zawodowej. Fragmentaryczne treści, powiązane z dyscypliną językoznawstwo, zostały ujęte np. dla zajęć *praktyczna nauka języka szwedzkiego – fonetyka praktyczna z ortografią*, w niespecyficznym sformułowaniu L1 „Wprowadzenie teoretyczne do kursu, podstawowa terminologia”. W głównej mierze jednak zajęcia w grupach praktycznej nauki języka opierają się na doskonaleniu sprawności językowych. Zawarte w kartach zajęć treści nie korespondują z zakładanymi efektami uczenia się dla kierunku (efekty dla zajęć stanowią ich kopię), mimo ogólnikowości ich sformułowania. Nie sformułowano precyzyjnego katalogu efektów uczenia się w perspektywie treści zajęć (efektów dla zajęć lub grup zajęć), a jedynie przeniesiono efekty kierunkowe. Dla zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – fonetyka praktyczna z ortografią* EU2 ma brzmienie „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa (sic!) z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. W treściach wskazano przede wszystkim na realizację głosek, brak treści korespondujących z EU2. Jako metodę weryfikacji osiągnięcia EU2 podano „Ocena umiejętności praktycznego stosowania” (sic!). Lista lektur nie koresponduje z EU2. Podobnie dla zajęć *praktyczna nauka języka szwedzkiego – fonetyka praktyczna z ortografią* EU2 brzmi „ma uporządkowaną wiedzę podstawową z zakresu literaturoznawstwa z kulturowego obszaru języków skandynawskich zorientowaną na zastosowania praktyczne w wybranej sferze działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym”. Efektowi nie odpowiadają żadne treści, w bibliografii brak stosownej literatury.

Bezrefleksyjne przeniesienie kierunkowych efektów uczenia się na efekty dla zajęć oraz brak określonych treści dla dużej grupy zajęć powoduje, że nie jest możliwe zweryfikowanie prawidłowości przypisania do dyscyplin. W przytoczonych wyżej przykładach wskazano na dyscyplinę literaturoznawstwo (nb. nie uwzględnioną w katalogu dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany), ale nic nie wskazuje na to, by efekty związane z tą dyscypliną były faktycznie osiąmane, nie zostały bowiem ujęte w treściach. Dla zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – konwersacje* określono efekt uczenia się EU3 „Po zaliczeniu przedmiotu student w zakresie umiejętności potrafi posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim i wybranym języku skandynawskim, oraz w drugim języku obcym, dotyczących zagadnień szczegółowych odnoszących się do wybranej problematyki, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł”. Dodanie języka polskiego i drugiego języka obcego to zapewne kalka z efektów dla kierunku, również dla tych zajęć brak określonych treści, które miałyby służyć osiągnięciu tego efektu.

Powyżej sformułowane spostrzeżenia dotyczą również grupy zajęć przyporządkowanej do dyscypliny nauki o zarządzaniu i jakości. Zajęcia *wprowadzenie do zarządzania z elementami kultury korporacyjnej* przewidują realizację efektu EU2 (wiedza) „zna i umie zinterpretować podstawie przepisy prawa związane z funkcjonowaniem gospodarki i poszczególnych jej przedmiotów”(?), ale ani treści kształcenia, realizowane w ramach wykładu, ani ćwiczenia, ani literatura podstawowa i uzupełniająca nie przewidują treści związanych z przepisami prawa i ich interpretacją. Efekt EU6 „potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy” nie jest elementem treści programowych zarówno w zakresie wykładów, jak i ćwiczeń.

Zajęcia *podstawy ekonomii* nie przewidują w swoich treściach kwestii przepisów prawa w szczególności funkcjonowaniu „przedmiotów” gospodarki, a mimo to w zakresie wiedzy przewiduje efekt EU3 „zna i umie zinterpretować podstawowe przepisy prawa związane z funkcjonowaniem gospodarki i poszczególnych jej przedmiotów”.

Treści nie uwzględniają aktualnej wiedzy z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek. Co więcej, sposób ich sformułowania świadczy o braku wiedzy podstawowej, np. w zakresie językoznawstwa. W treściach wspomnianych już zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – fonetyka praktyczna z ortografią* pojawia się np. *Wymowa norweskiego alfabetu*. To podstawowe pomieszczenie porządku języka pisanego (znaki alfabetu) z mówionym (wymowa głosek).

W zakresie zarządzania warto zwrócić uwagę na zajęcia *technologia informacyjna*, dla których wyznaczono pięć celów, wśród których odnajdujemy cel 4: „zapoznanie studentów z rozwojem technologii informacyjnej i społeczeństwa informacyjnego w Polsce, Skandynawii i na świecie oraz uświadomienie potrzeby uczenia się przez całe życie”. Tymczasem w treściach zajęć odnajdujemy podstawowe zakresy Microsoft Office: Word, Excel, PowerPoint, Access. To programy do obsługi sekretariatu, a nie nowoczesnego wspierania zarządzania, tworzenia biznesu, podejmowania decyzji. Do tak określonego zakresu przypisano efekt wiedza w postaci EU1 „zna i rozumie podstawowe zasady i pojęcia z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego”, efekt umiejętności EU3 „umie samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności profesjonalne obszary wybranej sfery działalności zawodowej o profilu filologiczno- biznesowym”, czy efekt w obszarze kompetencji społecznych EU6 „potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy”. Zakres zajęć opisany w karcie zajęć, treści laboratoriów oraz treści projektu w żaden sposób nie korespondują z tak zarysowanymi efektami uczenia się. Sposób weryfikacji tych efektów np. w kontekście EU2: „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować, użytkować informacje z wykorzystaniem różnych źródeł i sposobów zgodnie z wymogami pracy związanej z wybraną sferą działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” sprowadza się do: „znajomości podstawy prawnej korzystanie z legalnego oprogramowania informatycznego, wykorzystywania programów zakazanych bądź nie zaakceptowanych do pracy na kierunku Skandynawistyki”. To bardzo odległe od siebie pojęciowo treści.

Niektóre zajęcia łączą treści z bardzo odległych porządków (które nie korespondują z przeniesionymi efektami kierunkowymi), np. w treściach zajęć *praktyczna nauka języka norweskiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie* pojawia się historia Norwegii (L9), system prawny Norwegii (L10), system polityczny Norwegii (L11), z drugiej zaś strony opis osoby (L4) i ważne wydarzenia w życiu człowieka (L3).

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są co do zasady poprawnie oszacowane biorąc pod uwagę liczbę godzin przypadającą na 1 pkt. ECTS i zróżnicowanie punktów ECTS dla zajęć w zależności od ich trudności.

Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oszacowana punktami ECTS określona w programie studiów łącznie oraz dla poszczególnych zajęć lub grup zajęć jest zgodna z wymaganiami i w przypadku wielu zajęć zapewnia osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Sekwencja zajęć w harmonogramie realizacji programu studiów na ocenianym kierunku jest prawidłowa, umożliwiając osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się: zajęcia o charakterze propedeutycznym występują w programie przed zajęciami i grupami mającymi na celu

pogłębienie wiedzy i umiejętności studentów. Oferowane formy zajęć oraz ich proporcje są poprawne i dobre.

Z programu studiów i układu zajęć wynika, że na kierunku umożliwiono studentom wybór zajęć, którym przypisano 92 punkty ECTS, tj. ok. 51%. W programie studiów wskazano ponadto, że zajęcia, które zostały zaliczone do tej grupy, to zajęcia związane z wybraną ścieżką językową: *szwedzką* lub *norweską*. Należy podkreślić, że taki wybór jest pozorny, gdyż wybrana ścieżka językowa w całości determinuje program studiów. Po wyłączeniu bloku specjalnościowego brak jest oferty zajęć do wyboru.

Formalnie program studiów obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, którym przepisano 161 punktów ECTS. Zajęcia te w znaczącej części nie są prowadzone w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej i przede wszystkim w sposób nieumożliwiający wykonywania czynności praktycznych przez studentów. Do tej grupy nie można na przykład zaliczyć w pełni następujących zajęć: *praktyczna nauka języka norweskiego*, której przypisano 82 ECTS. Praktyczne nauczanie języka obcego nie oznacza, że na tych zajęciach wykonywane są przez studentów w adekwatnych warunkach czynności powiązane z przyszłą ścieżką zawodową. Podczas takich zajęć kształtowane są bowiem przede wszystkim ogólne umiejętności językowe, np.: pisanie, czytanie, interakcja czy mediacja i powiązane z nimi kompetencje, np. zdolność do dokonywania samooceny, wykorzystania technik samodzielnej pracy nad językiem, korzystania ze źródeł informacji, w tym również przy pomocy technologii informacyjno-komunikacyjnych. Kompetencje te wynikają wprost z Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego, który stanowi ogólną ramę dla kształcenia językowego, nie powiązaną z praktycznym profilem studiów i konkretnym kierunkiem studiów. Analiza tekstu czy też poprawne posługiwanie się strukturami języka obcego nie są praktycznymi umiejętnościami zawodowymi, lecz kompetencjami ogólnymi, na których dopiero mogą być budowane konkretne umiejętności specjalistyczne, w tym powiązane z danym zawodem. Uczelnia deklaruje, że celem zajęć praktycznej nauki języka obcego jest także trenowanie praktycznego wykorzystania kompetencji językowej w kontekstach sytuacyjnych, symulujących warunki przyszłej pracy zawodowej, w szczególności kreowanie sytuacji typowych dla szeroko rozumianej komunikacji biznesowej, co jednak nie znajduje potwierdzenia ani w efektach uczenia się, ani w treściach programowych tych zajęć, w których epizodycznie pojawiają się odniesienia do treści specjalistycznych (elementy metodyki nauczania, elementy języków specjalistycznych, tłumaczenie tekstów specjalistycznych). Ponadto kompetencje językowe studentów na poszczególnych etapach kształcenia językowego nie pozwalają na osiągnięcie na każdym z nich wskazanego dla praktycznej nauki języka obcego celu. Do zajęć kształtujących umiejętności praktyczne zostały zaliczone na przykład także zajęcia *fonetyka języka szwedzkiego*, których treści programowe mają charakter teoretyczny (opis aparatu mowy, wyjaśnienie zjawisk fonetycznych, takich jak asymilacja, podział głosek, warianty artykulacyjne, rodzaje akcentów i sposoby akcentowanie itp.). Nie są to jednak umiejętności, które byłyby przypisane do konkretnego zawodu lub do konkretnego rodzaju działalności profesjonalnej przyszłych absolwentów kierunku o profilu praktycznym.

W programie studiów wskazano szereg zajęć, które mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość (skrót ZD w tabeli). W kartach zajęć taka forma nie została jednak uwzględniona (np. *literatura i kultura współczesnej Szwecji*, *gramatyka opisowa języka norweskiego*). Metody kształcenia są względnie różnorodne, obejmują wykłady, ćwiczenia, konwersatoria, laboratoria i projekty. Zwraca jednak uwagę niekonsekwencja obecna w niektórych z nich, np. *gramatyka opisowa języka norweskiego* jest, zgodnie z sylabusem, realizowana w postaci wykładu (formy zajęć i metoda realizacji definiują metodę jako wykładową), natomiast realizacja treści ma, zgodnie z tą samą kartą zajęć, przebiegać w laboratorium. Należy jednak podkreślić, że w czasie

hospitacji zajęć zaobserwowano ich bardzo statyczną i konserwatywną formę, znaczną część czasu zajęć prowadzący poświęcili na własne wypowiedzi, studenci nie byli w zajęcia zaangażowani, a wykładowcy pozostawali bezradni wobec ich biernej postawy. Uderza brak przyjętych metod glottodydaktycznych na zajęciach językowych. Metody kształcenia zdecydowanie nie uwzględniają ani najnowszych, ani nawet dobrze już utrwalonych osiągnięć dydaktyki akademickiej, co potwierdziły hospitacje.

Metody kształcenia nie stymulują studentów do samodzielności, a także aktywnej roli w procesie uczenia się. W trakcie hospitacji nie zaobserwowano pracy własnej studentów, ani indywidualnej, ani w grupach, a także uderzająco niską współpracę z prowadzącymi. Częściowo może to być wynikiem niskich kompetencji językowych kadry dydaktycznej, co zaobserwowano w hospitacjach, jednak wydaje się być przede wszystkim niedostatecznym stopniem metodycznego przygotowania kadry do realizacji zajęć dydaktycznych.

Reasumując, stosowane metody nie zapewniają osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów uczenia się i nie stymulują studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się.

Katalog efektów uczenia się dla praktyki zawodowej ma charakter generyczny – nie uwzględnia specyfiki żadnych zdefiniowanych w sylwetce absolwenta ról zawodowych np. tłumacza czy pracownika międzynarodowych korporacji (niezależnie od branży, w jakiej korporacja działa). Założone efekty uczenia się, z uwagi na swój niespecyficzny charakter, w ogólnym zakresie korespondują z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć, w tym zajęć biznesowych czy kształcących kompetencje komunikacyjne, jak również z grupą zajęć praktycznej nauki języka obcego (norweskiego lub szwedzkiego, w zależności od obranej ścieżki).

Problemem w obszarze efektów przyjętych dla praktyk jest nie tylko ich generyczny charakter, ale również ich liczba, zakres, sposób formułowania, a także możliwość ich weryfikacji. Liczba i zakres merytoryczny efektów uczenia się są niewspółmierne do czasu przeznaczanego na praktykę – ich liczba jest zbyt mała, a zakres merytoryczny, do którego się odnoszą, zbyt zawężony, niespecyficzny dla sylwetki absolwenta. Skutkuje to również niewspółmiernym zakresem treści programowych. Katalog efektów uczenia się dla praktyk nie jest wystarczająco poszerzony i nie oddaje specyfiki środowisk zawodowych, założonych w koncepcji kształcenia, w których praktyki winny być realizowane. Sposób formułowania efektów, poprzez zastosowanie sformułowania: „wybranej sfery działalności zawodowej o profilu filologiczno-biznesowym” skutkuje brakiem jednoznaczności w określaniu efektów i ich niejasnością, gdyż dla jednego studenta wybraną sferą działalności zawodowej może być tłumaczenie, dla innego nauczanie języka obcego itd. Skutkuje to realizacją *de facto* odmiennych efektów oraz odmiennych treści. Problemem dotyczącym formułowania efektów jest także przyjęcie ich w takim samym brzmieniu dla obu etapów realizacji praktyki (semestrów 5 i 6). Nie uwzględniono więc żadnego zróżnicowania i progresji efektów na kolejnych etapach, a student komplet efektów osiąga już w semestrze 5, a następnie te same efekty osiąga w semestrze 6, gdyż są one ponownie weryfikowane. Katalog treści programowych dla praktyk został zamieszczony poza sylabusem, w dokumencie pt. „Skandynawistyka – studia I stopnia. Program praktyk”, i nie został określony jako bezpośrednia pochodna przyjętych efektów uczenia się. Stanowi listę wybiórczych obowiązków praktykanta, przy czym zakłada, iż każdy student osiąga podczas praktyki efekty powiązane z pracą jako tłumacz, co nie jest zgodne ani z sylabusem, ani nie znajduje potwierdzenia w przedstawionej podczas wizytacji dokumentacji praktyk. Treści nie wynikają z założonych efektów i nie umożliwiają ich pełnej realizacji. W treściach kształcenia zakłada się również osiąganie kompetencji dotyczących zarządzania projektem międzynarodowym. W tym wypadku ocena jest analogiczna.

Dodatkowo, w programie praktyk nieprawidłowo wskazano, iż treści programowe mogą być zawężane lub rozszerzane przez podmiot przyjmujący na praktyki, co oznacza, iż nie przyjęto zamkniętego katalogu treści dla tych zajęć, a w rezultacie program praktyk dla każdego studenta jest inny.

Wymiar praktyk na ocenianym kierunku nie został precyzyjnie określony. W sylabusie wynosi on „918 godzin (960 wraz z przedmiotami uzupełniającymi)”, natomiast w regulaminie praktyk, to „co najmniej 6 miesięcy” – tu uwaga jest analogiczna. Co więcej, dla w taki sposób określonego wymiaru godzinowego/ miesięcznego praktyk przyjęto jedną wartość punktową ECTS – 30 ECTS („32 wraz z przedmiotami uzupełniającymi”). W efekcie, założono, że liczba ECTS przyznawanych za zrealizowanie praktyki nie jest zależna od wymiaru praktyki, co jest niezgodne z Ustawą, która precyzuje liczbę godzin nakładu czasu pracy studenta dla osiągnięcia 1 ECTS. Zatem wymiar praktyk nie został określony w sposób jednoznaczny, zgodny z ustawą, i nie przyporządkowano mu liczby pkt. ECTS wg zasad w tej ustawie wskazanych.

Zgodnie z planem studiów, praktyka realizowana jest w semestrach 5-6. To założenie prawidłowe - sukcesywnie pozwala na weryfikację większości efektów osiągniętych w wyniku realizacji programu studiów w rzeczywistym środowisku zawodowym. Harmonogram realizacji praktyki – jej umiejscowienie w programie, jest więc logiczne.

Uczelnia zapewnia właściwą liczbę i rodzaj miejsc praktyk w kontekście przyjętych dla praktyk efektów uczenia się. Praktyki odbywają się głównie w organizacjach, które na stałe współpracują z Uczelnią na podstawie zawartych porozumień. Ich dobór odpowiada koncepcji kształcenia, określonej dla kierunku.

Podstawą zaliczenia praktyki jest dziennik praktyk (w tym miesięczna karta przebiegu praktyki, zawierająca wykaz zadań i obowiązków praktykanta, każde z zadań i obowiązków przyporządkowane do efektu/ ów uczenia się), a także formularz potwierdzający osiągnięcie przez studenta efektów uczenia się, zgodnych z programem praktyki zawodowej. Metody weryfikacji, co do zasady, są dobrane właściwie, nie są jednakże stosowane prawidłowo i nie umożliwiają pełnej weryfikacji efektów uczenia się. Zawarte w dzienniku opisy czynności i zadań są ledwo zasygnalizowane, a ich charakter bardzo ogólnikowy, utrudniający identyfikację faktycznych zadań oraz oszacowanie nakładu pracy studenta włożonej w ich wykonanie, w szczególności w kontekście liczby godzin zrealizowanej praktyki. Ponadto, jak wykazała analiza dokumentów praktyki, efekty ocenia osoba przypadkowa, a następnie zatwierdzają je jednocześnie dwie osoby po stronie Uczelni, z których jedna nie jest nauczycielem akademickim. Wprawdzie sylabus wskazuje, że prowadzącym jest „Biuro Karier”, jednak jest to wskazanie niewłaściwe, gdyż, po pierwsze, pracownicy Biura Karier stanowią kadrę administracyjną, która nie jest wykazana jako kadra kierunku w raporcie samooceny, po drugie, pod pojęciem „Biuro karier” mieszczą się *de facto* trzy osoby, które naprzemiennie biorą udział w zaliczeniu razem z nauczycielem akademickim. Nie wskazano zatem jednoznacznie osoby prowadzącej i zaliczającej praktyki zawodowe w zgodzie w jakościowymi wymaganiami, określonymi dla funkcji opiekuna praktyk.

Problemem dokumentacji praktyk jest brak jakiegokolwiek informacji zwrotnej, merytorycznej, dotyczącej jakości wykonanych przez praktykanta prac, w szczególności zaś, brakuje tam informacji jakościowych od osoby zaliczającej praktykę. Brak tej informacji od opiekuna zakładowego uniemożliwia rzetelną ocenę przez opiekuna uczelnianego, który może opierać się jedynie na numerycznej ocenie efektów oraz zakresie prac, który, jak już podkreślano, ma charakter zbyt ogólnikowy.

W przypadku weryfikacji i oceny z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, która miała miejsce podczas pandemii covid-19, stosowano te same metody weryfikacji efektów uczenia się, możliwe do zastosowania w formule zdalnej, stąd ocena ich jest analogiczna.

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje uczelnianego opiekuna praktyki nie umożliwiają prawidłowej realizacji praktyk. Jak już wcześniej wspomniano, niebędący nauczycielami akademickimi pracownicy biorą udział w tej ocenie. Nie wskazano, w jaki sposób Uczelnia weryfikuje wymogi w tym zakresie. Również w odniesieniu do opiekunów zakładowych kryteria jakościowe adekwatne dla efektów uczenia się określonych w programie studiów nie zostały sformułowane. W konsekwencji, weryfikacja kompetencji i doświadczenia opiekunów zakładowych jest znacznie ograniczona. Dokumenty regulujące odbywanie praktyk nie określają precyzyjnie wymogów formalnych, stawianych opiekunom praktyk.

Infrastruktura i wyposażenie miejsc odbywania praktyk są zgodne z potrzebami procesu nauczania i uczenia się – umożliwiają osiągnięcie przez studentów generycznie określonych efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. W przypadku, gdy student samodzielnie poszukuje miejsca praktyki, weryfikacja zasobów infrastrukturalnych praktykodawcy pod kątem osiągania przez studentów efektów uczenia się jest znacznie ograniczona. Dokumenty regulujące odbywanie praktyk nie określają wymogów formalnych, stawianych infrastrukturze miejsca praktyk samodzielnie wybranego przez studenta. Analogiczna uwaga dotyczy realizacji praktyk z wykorzystaniem narzędzi pracy zdalnej w okresie ograniczeń pandemicznych.

Organizacja praktyk i nadzór nad ich realizacją odbywa się w oparciu o formalnie przyjęte i opublikowane zasady – uczelniany regulamin praktyk, program praktyk sporządzony w formie instrukcji, a także sylabus zajęć. Dokumenty nie obejmują jednak kompletu niezbędnych wymogów, w tym: zakresu zadań i odpowiedzialności opiekuna zakładowego, warunków i trybu zatwierdzania miejsca praktyk samodzielnie wybranego przez studenta oraz kwalifikowania na praktykę, zakresu współpracy osób nadzorujących praktykę z opiekunem uczelnianym, oraz sposobów komunikowania się tych osób. Ponadto, Uczelnia nieprawidłowo założyła możliwość zaliczania praktyki na podstawie wykonywania pracy zawodowej, co nie znajduje żadnego umocowania prawnego i narusza dyspozycje norm ustawy, które stanowią jednoznacznie, iż odmienne sposoby osiągania i weryfikacji efektów uczenia się, niż typowe – to znaczy oparte na udziale studenta w zajęciach ujętych w programie i planach studiów, zorganizowanych przez uczelnię oraz na weryfikacji jego wysiłku przez osobę prowadzącą zajęcia, w trakcie tych zajęć oraz po ich zakończeniu - mogą być stosowane przez uczelnię tylko na podstawie przepisów szczególnych.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, a w przypadku samodzielnego wskazania przez studenta miejsca odbywania praktyki, zatwierdza je opiekun praktyki. Nie określono jednak norm postępowania jakościowego, z góry określonych zasad i procedur odnośnie zatwierdzania takiego miejsca. Jak już wcześniej zauważono, w dokumentach regulujących organizację praktyk nie zawarto kryteriów jakościowych w tym zakresie.

W stosowanych systematycznie przez Uczelnię (np. w formie ankietyzacji) ocenach oraz procedurach jakościowych dotyczących doskonalenia programu studiów uwzględniono przeglądy programu praktyk, w tym pod kątem osiąganych efektów uczenia się. Uwzględniono również ocenę jakości realizacji praktyk przez studentów. Mają też miejsce hospitacje odbywanych praktyk przez Uczelnię. Ocena studentów jest więc systemowo wykorzystywana w doskonaleniu programu praktyki i jej realizacji. W świetle wcześniej sformułowanych zastrzeżeń, działania jakościowe dotyczące praktyk nie są efektywne.

Studia na ocenianym kierunku prowadzone są w formie stacjonarnej i niestacjonarnej, a zajęcia odbywają się w dni robocze lub w sesjach weekendowych. Zajęcia odbywające się w soboty i niedziele rozplanowane są zgodnie z zasadami higieny pracy. Co do zasady rozplanowanie zajęć umożliwia systematyczne uczenie się oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się. Zajęcia planowane są w sposób ciągły, to jest nie powodują planowej konieczności oczekiwania na kolejne zajęcia, jedynie we wtorki dla grupy PNJN01 w semestrze letnim 2021/2022 przewidziana była przerwa od 10:00 do 13:45. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się umożliwia weryfikację efektów uczenia się dla grup zajęć oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Treści programowe nie zostały sformułowane w sposób prawidłowy, a dla wielu zajęć zamiast nich w kartach zajęć podano tylko po prostu tematy zajęć.

W żadnej z trzech dyscyplin, do których przyporządkowany został kierunek, treści programowe nie są na odpowiednim poziomie zaawansowania i pogłębienia, zatem nie umożliwiają studentom poznania w pogłębionym stopniu wybranych faktów, obiektów i zjawisk oraz dotyczących ich metod i teorii wyjaśniających złożone zależności między nimi, i nie zapewniają osiągnięcia podbudowanej teoretycznie wiedzy i jej zastosowań praktycznych. Zgodnie z nieprawidłowo sformułowanymi efektami uczenia się dla kierunku (efekty dla zajęć powielają je dosłownie) treści nie spełniają wymogów 6. poziomu PRK.

Treści w ograniczonym stopniu uwzględniają wiedzę i jej zastosowanie praktyczne w zakresie językoznawstwa oraz nauk o zarządzaniu i jakości, natomiast w odniesieniu do nauk o kulturze i religii brak jest zastosowania praktycznego wiedzy z tej dyscypliny. Nie obejmują norm i zasad, a także aktualnego stanu praktyki w obszarach działalności zawodowej zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, gdyż nie sprecyzowano dokładnie tych obszarów. Choć powiązane są z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek, to nie potwierdzają wiodącej roli dyscypliny nauki o kulturze i religii w kształceniu na kierunku.

Czas trwania studiów, nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów, jak również nakład pracy niezbędny do osiągnięcia efektów uczenia się przypisanych do zajęć lub grup zajęć są co do zasady poprawnie oszacowane. Sekwencja zajęć lub grup zajęć, a także dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć, realizowanych w poszczególnych formach, zapewniają osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Program studiów nie umożliwia wyboru zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS, ponieważ oferowany wybór jest de facto pozorny i jest konsekwencją wybranej ścieżki językowej.

Kształcenie z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość w okresie poza pandemią zaplanowano na 407 godzin 2441 ogółem dla studiów stacjonarnych i 220 godzin z 1914 godzin na studiach niestacjonarnych. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne oszacowano na 2057 godzin dla studiów stacjonarnych oraz 1734 godziny dla studiów niestacjonarnych (w obu przypadkach – 162 ECTS na łączną liczbę 180 ECTS). To wielkości charakteryzujące kierunek praktyczny. Wśród

wymienionych grup zajęć, kształtujących umiejętności praktyczne zastrzeżenie w takim przyporządkowaniu może budzić *wprowadzenie do literatury i kultury krajów skandynawskich*, jak również *współczesne społeczeństwo norweskie/szwedzkie* i *media czy literatura i kultura współczesnej Norwegii i Szwecji*. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne uzyskują wstępne przygotowanie do pracy w określony w profilu absolwenta zawodzie lub grupie zawodów. Zajęcia kształtujące te umiejętności to ćwiczenia, laboratoria, konwersatoria oraz praktyki zawodowe. Dla wymienionych wyżej grup zajęć efekty uczenia się nie kształtują umiejętności, opisanych w sylwetce absolwenta.

Metody kształcenia, deklarowane w raporcie i kartach zajęć, są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, jednak hospitacje nie potwierdziły, by były rzeczywiście wykorzystywane.

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, nie zostały prawidłowo określone. Dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura miejsc praktyk odpowiadają generycznie określonym efektom uczenia się. Kompetencje opiekunów nie są weryfikowane z wykorzystaniem kryteriów jakościowych – są przypadkowe, nie zapewniają więc w pełni prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Organizacja procesu nauczania zasadniczo zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z następujących systemowych, kompleksowych i powiązanych ze innymi aspektami kształcenia na kierunku nieprawidłowości: 1) braku zdefiniowanych treści programowych; 2) doboru treści programowych w zakresie dyscypliny naukowej nauki o kulturze i religii w sposób nieodzwierciedlający jej wiodącej roli w kształceniu na kierunku, a także na poziomie zaawansowania i pogłębienia niezgodnym z poziomem 6. PRK; 3) doboru treści programowych w zakresie dyscyplin naukowych nauki o zarządzaniu oraz językoznawstwo na poziomie zaawansowania i pogłębienia niezgodnym z poziomem 6. PRK; 4) braku realnej możliwości elastycznego kształtowania swojej ścieżki kształcenia i wyboru zajęć przez studentów; 5) dotyczących programu praktyk i jego realizacji, w tym przyjętych dla tych zajęć efektów uczenia się - braku ich specyficzności w odniesieniu do koncepcji kształcenia, braku zróżnicowania czy progresji na kolejnych etapach realizacji praktyki, treści kształcenia, wymogów stawianych opiekunom praktyk, kompleksowości weryfikacji efektów uczenia się dla praktyk, regulacji dotyczących organizacji praktyk, kryteriów jakościowych odnośnie do miejsca praktyki w przypadku samodzielnego wskazania takiego miejsca przez studenta; 6) dotyczących zaliczania przez Uczelnię praktyk zawodowych na podstawie zatrudnienia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Warunki rekrutacji na studia, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne nie są w pełni przejrzyste i selektywne. Podstawowym warunkiem przyjęcia na studia jest znajomość przez kandydata języka angielskiego co najmniej na poziomie B1 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Niemniej warunki rekrutacji (uchwała, ulotka rekrutacyjna, strona internetowa) ani nie wskazują, że dla ocenianego kierunku tym językiem ma być język angielski, ani nie sprawdzają kompetencji językowych kandydatów w procesie rekrutacji. Dodatkowo, gdy limit miejsc jest mniejszy niż liczba kandydatów, Rektor może zmienić progi punktowy, by wypełnić limit. Jeżeli zaś limit miejsc nie zostanie wyczerpany, wówczas Uczelnia dopuszcza przyjęcie kandydatów z punktacją niższą niż wskazana wstępnie w zarządzeniu Rektora. Warunki rekrutacji, kryteria kwalifikacji i procedury rekrutacyjne nie zapewniają zatem doboru kandydatów posiadających wstępną wiedzę i umiejętności w zakresie języka angielskiego. Przekłada się to również na inne wymiary wstępnego przygotowania kandydatów, co Uczelnia odnotowuje jako zagrożenie dla kierunku.

Kandydatem na studia może być absolwent szkół średnich lub szkół ponadgimnazjalnych, posiadający świadectwo dojrzałości lub jego odpowiednik, upoważniający do podjęcia nauki na studiach, zarówno z „nową”, „starą maturą”, maturą dwujęzyczną, jak i posiadający świadectwo dojrzałości uzyskane za granicą; zarówno obywatel Polski, jak i cudzoziemiec. Pod tym względem warunki rekrutacji i procedury rekrutacyjne są bezstronne i zapewniają kandydatom równe szanse w podjęciu studiów na kierunku.

Uczelnia nie powiadamia kandydatów o oczekiwaniach w zakresie kompetencji cyfrowych, jakimi powinni się wykazywać ani o wymaganiach sprzętowych, jakie zapewnią realizację procesu kształcenia, choć program studiów takie zajęcia przewiduje.

Uczelnia przygotowała warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów. Zasady te opisane są w osobnej uchwale, odnoszącej się do tego obszaru. Zapewniają one możliwość identyfikacji tych efektów uczenia się oraz ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się osiąganym w procesie kształcenia na danym kierunku. Potwierdzania efektów uczenia się dokonuje komisja, w skład której wchodzi prodziekan odpowiedzialny za dany kierunek oraz od 2 do 4 ekspertów wywodzących się spośród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na danym kierunku studiów. Komisja powoływana jest indywidualnie dla każdego kandydata. Procedury przewidują wyłącznie analizę dokumentacji oraz egzamin służący ewaluacji osiągnięcia efektów uczenia się w zakresach wybranych w trakcie postępowania.

Zapewniają one możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów, w odniesieniu do konkretnych zajęć. Potwierdzenie efektów uczenia się dokonuje komisja, w której skład wchodzi co najmniej trzech nauczycieli akademickich, którzy reprezentują daną dyscyplinę naukową i koordynują lub prowadzą zajęcia, w zakresie których potwierdzane są efekty. W ramach przyjętych procedur przewidziano analizę dokumentacji i sprawdzającą rozmowę z kandydatem. Uznawanie efektów uczenia się uzyskanych w systemie studiów ujmuje Regulamin studiów, prodziekanom pozostawiając decyzję co do zakresu i sposobu uzupełnienia różnic programowych na podstawie analizy porównawczej efektów uczenia się zajęć odbytych w innej uczelni i zajęć przypisanych do ocenianego kierunku.

Dla studentów rozpoczynających kształcenie od roku akademickiego 2019/2020 zmieniono zasady i procedury dyplomowania. Przede wszystkim zrezygnowano z pracy dyplomowej i zastąpiono ją egzaminem dyplomowym, mającym na celu sprawdzenie wyłączenie umiejętności językowych studenta na koniec studiów. Wobec tego absolwentów z roku 2020/2021 jako ostatnich obowiązywało pisanie pracy dyplomowej. Praca dyplomowa, na temat wynikający z efektów uczenia się założonych dla kierunku, pisana była w języku wybranej specjalności, egzamin dyplomowy zaś przeprowadzany częściowo w języku specjalności, w języku polskim lub – za zgodą dziekana – w języku angielskim. Ogólnikowo, generycznie określono, że praca ma świadczyć o opanowaniu przez studenta umiejętności samodzielnej analizy wybranego przykładu i praktycznych umiejętności definiowania problemu i rozwiązywania za pomocą poprawnie dobranych instrumentów. O ile formularz recenzji pracy zawiera rubrykę „Praktyczny wymiar pracy / możliwość komercjalizacji”, to recenzenci zazwyczaj odnotowują w niej „Nie dotyczy” lub jako wymiar praktyczny wskazują pracę jako źródło wiedzy w zakresie poruszonym w pracy. Zarazem w arkuszu oceny jakości pracy dyplomowej i procesu dyplomowania aspekt praktyczny pracy nie jest brany pod uwagę. Praca ma też na celu sprawdzenie praktycznej znajomości języka wybranej specjalności. Ponadto, procedura ta dopuszcza osobę z tytułem zawodowym magistra w funkcji opiekuna pracy, a także w funkcji recenzenta, zarówno gdy opiekunem jest osoba ze stopniem naukowym, jak i magister. Tymczasem tytuł zawodowy magistra nie zapewnia poprowadzenia prac dyplomowych na 6. Poziomie PRK w zakresie głębi wiedzy teoretycznej i teoretycznie podbudowanych umiejętności analizowania złożonych zależności między analizowanymi zjawiskami kulturowymi, językowymi, oraz z zakresu zarządzania. W sumie więc procedura dyplomowania nie jest trafna i nie zapewnia potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Nowa procedura dyplomowania będzie obowiązywała absolwentów od roku akademickiego 2022/2023 i według niej studia kończą się wyłączenie egzaminem dyplomowym. Egzamin z założenia jest sprawdzeniem umiejętności językowych studenta w zakresie języków norweskiego i szwedzkiego, które opanował w ciągu studiów. Zakłada się osiągnięcie tych umiejętności na poziomie B2. W pierwszym etapie egzaminu, w części pisemnej, sprawdzane są cztery sprawności językowe: czytanie ze zrozumieniem, pisanie, rozumienie ze słuchu oraz umiejętności posługiwania się różnorodnymi konstrukcjami leksykalno-gramatycznymi. W drugim etapie egzaminu sprawdzane są umiejętności wypowiedzi ustnej w języku norweskim lub szwedzkim, co zaplanowano uczynić w drodze 3-częściowego etapu: 1) zaprezentowanie 5-minutowej wypowiedzi na wylosowany jeden z dwunastu tematów, zawartych w procedurze dyplomowania; 2) udzielenie odpowiedzi na jedno pytanie dotyczące tej prezentacji; 3) udzielenie odpowiedzi na jedno pytanie wylosowane spośród 12 pytań, zawartych w procedurze dyplomowania. Pytania te stanowią bardzo skromny zasób i dotyczą wiedzy ogólnej (np. na temat wychowania dzieci w kraju pochodzenia studenta, niezdrowego trybu życia, medycyny alternatywnej, szkoły idealnej – przy czym studenci proszeni są w tych pytaniach o wyrażenie swojej opinii na wybrany przez nich temat. Wśród pytań tzw. kierunkowych do części trzeciej egzaminu znalazło się 8 pytań dotyczących kwestii zarządzania, jedno – komunikacji międzykulturowej, 1 – literatury Skandynawii, 1- filmu i muzyki razem wziętych (typu „wybrani twórcy, dzieła, nurty”), oraz jedno na temat integracji subregionalnej w Skandynawii. Ujęte w procedurze pytania z części biznesowej są powtórzeniem pytań ogólnych do pierwszej części egzaminu ustnego i nie mają związku z kwestiami właściwymi dla nauk o zarządzaniu. Ocenie w trakcie egzaminu dyplomowego podlega poprawność wymowy, zasób słownictwa, płynność wypowiedzi oraz poprawność gramatyczna. Nie określono przedmiotu oceny odpowiedzi na tzw. pytania kierunkowe. W sumie więc procedura dyplomowania nie przewiduje kompleksowego sprawdzenia osiągnięcia przez

studentów założonych dla kierunku efektów uczenia się ani nie przewiduje sprawdzenia osiągnięcia tych efektów na poziomie 6. PRK. Nie podejmuje sprawdzenia osiągnięcia efektów uczenia się w żadnej z dyscyplin, do których kierunku został przyporządkowany. Nie zakłada też sprawdzenia osiągnięcia tych efektów pod kątem rynku pracy zaprojektowanego w sylwetce absolwenta ocenianego kierunku. W porównaniu z procedurą poprzednią, obejmującą pisemną pracę dyplomową, odnotować należy spadek wymagań i rezygnacja z pracy nie ma znamion działania projakościowego. W efekcie procedura dyplomowania nie jest trafna i nie zapewnia potwierdzenia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się na zakończenie studiów.

Ogólne zasady sprawdzania i oceniania stopnia osiągania efektów uczenia się określone zostały ogólnikowo w Regulaminie studiów. Zasady te uszczegóławia Zarządzenie Rektora, które wprowadza przepisy zapewniające równe traktowanie studentów w procesie weryfikacji efektów uczenia się, zasady przeprowadzania synchronicznego i asynchronicznego egzaminu za pomocą metod i technik kształcenia na odległość, identyfikacji studenta w trakcie takich egzaminów. Uczelnia zobowiązuje nauczycieli akademickich do dostosowania zaliczeń i egzaminów do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, co jest realizowane na wniosek studenta, po poszerzonych konsultacjach i egzaminie ustnym, na przykład przez zmianę formy z pisemnej na ustną i odwrotnie, wydłużenie czasu egzaminu, wprowadzenie przerwy, dostosowanie miejsca egzaminu, uzupełnienie egzaminu ustnego przez wypowiedź pisemną, dostosowanie materiałów egzaminacyjnych, udział osób trzecich czy korzystania ze specjalistycznego oprogramowania (udźwiękawiającego, powiększająco-mówiącego itd.).

Uczelnia przewiduje archiwizację prac etapowych i końcowych w systemie informatycznym. Trafiają wówczas do odpowiedniego działu Uczelni pod dwie próbki prac z każdych zajęć (pod dwie dla każdej grupy studentów) – praca najlepsza i średnia oraz pusty formularz egzaminacyjny. Tak nieduża próbka uniemożliwia ewaluację specyficznych kryteriów weryfikacji efektów uczenia się i uznania, czy dana metoda jest specyficzna, trafna i obiektywna. Prowadzący, w ramach rozwiązań nieformalnych, przygotowują komplety prac do ewentualnego wglądu dziekana w celu poddania ich analizie. Mają też zwyczaj zachowywać komplety prac etapowych i końcowych przez około 2 miesiące, do zakończenia ewentualnych procedur egzaminów komisyjnych itp.

Ogólne zasady weryfikacji zapewniają studentom pozyskanie informacji zwrotnej. W rzeczywistości, wyniki ocen egzaminów są przekazywane studentom bądź bezpośrednio po zakończeniu egzaminu ustnego, bądź w sposób uzgodniony ze studentami w przypadku egzaminu pisemnego. Studenci również na zajęciach, na przykład po zaprezentowaniu i ocenie pracy ustnej i pisemnej, są informowani przez nauczycieli, jakie są walory pracy oraz nad jakimi aspektami swojej wiedzy i umiejętności muszą się pochylić i więcej popracować.

Uczelnia przewiduje też procedurę postępowania w sytuacjach konfliktowych, gdy student zgłasza uwagi do oceny jego pracy czy zaliczenia bądź egzaminu. Obowiązujące dokumenty podejmują także kwestie zapobiegania zachowaniom nieetycznym i reagowania na takie sytuacje, w tym plagiaryzm. Studenci ponoszą odpowiedzialność dyscyplinarną za naruszenie zasad obowiązujących w Uczelni, w tym za nieetyczność zdobywania wiedzy.

Monitorowaniem metod weryfikacji efektów uczenia się zajmuje się uczelniana komisja ds. wsparcia dydaktyki, jednakże w swoich pracach ogranicza się do określenia stopnia, w jakim pytania egzaminacyjne sprawdzają efekty uczenia się w ramach danych zajęć na podstawie autoewaluacji egzaminów, dokonywanych przez nauczycieli akademickich. Dla każdego z egzaminów sporządzane są dwa protokoły: z analizy zgodności zagadnień egzaminacyjnych z efektami uczenia się oraz z analizy wyników egzaminu w porównaniu z poprzednimi latami. Są to zestawienia sumaryczne i procentowe,

podczas gdy nastawienie na dane ilościowe zamiast wniosków o charakterze jakościowym nie zapewnia weryfikacji efektów uczenia się. Na ocenianym kierunku stosowane są różnorodne metody i techniki oceniania, jak egzaminy pisemne i ustne, kolokwia pisemne, projekty, referaty, prace kontrolne, eseje, testy, ciągła ocena semestralna, ocena prac wykonywanych na zajęciach i prac wykonywanych w ramach zadań domowych. Oprócz tego zestawu tradycyjnego, stosuje się też metody symulacji, studia przypadków i projekty, które pozwalają oceniać osiągnięcie efektów związanych ze sprawdzeniem opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej filologa. Stosowane metody weryfikacji umożliwiają też sprawdzenie i ocenę opanowania języka obcego co najmniej na poziomie B2. Zestaw ten jest dość szeroki, jednak nie jest konsekwentnie specyficzny dla efektów uczenia się założonych dla wielu zajęć, gdzie jedna metoda ma posłużyć weryfikacji wszystkich efektów uczenia się (np. *współczesne społeczeństwo szwedzkie i media, system prawny i polityczny Norwegii*) bądź praca pisemna ma sprawdzić osiągnięcie kompetencji społecznych (np. *współczesne społeczeństwo szwedzkie i media, system prawny i polityczny Norwegii*). Bardzo często nie wskazano, która metoda ma posłużyć weryfikacji którego efektu uczenia się, przez co przypisano daną metodę do wszystkich założonych efektów uczenia się (np. *komunikacja interpersonalna, praktyczna nauka języka norweskiego – język biznesu, praktyczna nauka języka norweskiego – zaawansowane umiejętności komunikacyjne, etykieta i protokół dyplomatyczny w biznesie*). Zdarza się, że metody nie są doprecyzowane, np. zagadkowo określone metody weryfikacji, jak „terminowe oddawania prac domowych” (np. *praktyczna nauka języka norweskiego – język biznesu*), a także wypowiedzi ustne, dyskusja, konsultacje, praca grupowa, „wykonanie/opracowania produktów analitycznych” – formy prowadzenia zajęć i cel zajęć ujęte są jako metody weryfikacji efektów uczenia się (np. *komunikacja interpersonalna, warsztat analizy biznesowej*); aktywny udział w zajęciach, odrabianie zadań domowych – formy pracy studentów ujęte jako metody weryfikacji (np. *PNJO - umiejętności zintegrowane*). Zdarza się, że obecność uznana jest za metodę weryfikacji efektów uczenia się (np. *praktyczna nauka języka norweskiego – zaawansowane umiejętności komunikacyjne*), a niekiedy jest to jedyny sposób weryfikacji osiągnięcia wszystkich efektów uczenia się (*podstawy krytycznego myślenia*). Ponadto niekiedy kryteria oceny osiągnięcia efektu uczenia się wychodzą poza dany efekt, jak dzieje się w przypadku zajęć *wprowadzenie do zarządzania z elementami kultury korporacyjnej* i efektu EU2 (wiedza) „zna i umie zinterpretować podstawie przepisy prawa związane z funkcjonowaniem gospodarki i poszczególnych jej przedmiotów”, gdzie kryteria oceny tego efektu są poszerzone o elementy niezwiązane z tym efektem: „posiada wiedzę ekonomiczną” oraz „realia administracyjne i kulturowe funkcjonowania biznesu”. Weryfikacja tego efektu, zaprezentowana w karcie zajęć w postaci opisu, np. „posiada dostateczną umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy w zakresie biznesu międzynarodowego przy rozwiązywaniu wybranych problemów organizacyjnych, finansowych oraz związanych z zarządzaniem zespołem międzynarodowym”, jest w praktyce wysoce uznaniowa i trudna do wyceny w skali 2-5. Efekt EU6 „potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorczy” weryfikowany jest w sposób opisowy, np. na ocenę dostateczną „potrafi myśleć i działać w sposób przedsiębiorcy w stopniu zadowalającym”. Taki opis nie pozwala na doprecyzowanie wymogów, które musi spełnić student, by wypełnić takie oczekiwania na opisanym poziomie.

Na ocenianym kierunku przyjęto w tzw. karcie zajęć dla każdego zaplanowanego efektu uczenia się podawanie opisowo, krótko, czego student nie potrafi na ocenę 2, co zaś potrafi na ocenę 3, 4 i 5, w skali 4-stopniowej (lub dwustopniowej „zaliczono” i „niezaliczono”). Przypisano kolejnym ocenom coraz wyższe stopnie opanowania wiedzy, umiejętności i wykształcenia kompetencji społecznych, np. na ocenę dostateczną student umie „wymienić główne instytucje z obszaru polityki, biznesu, kultury

i sportu krajów skandynawskich”, na ocenę dobrą – „klasyfikować” te struktury i instytucje, zaś na ocenę bardzo dobrą „krytycznie oceniać” te instytucje (*współczesne społeczeństwo szwedzkie i media*). Idea ta jest zasadna, jednakże napotyka na kilka niedoskonałości w realizacji. Na przykład te kryteria budowane są z zasady przez przekopiowanie efektu uczenia się i dodanie do niego określeń „z pomocą prowadzącego”, „tylko w przypadku wybranych zagadnień”, „w wystarczającym stopniu”, „użyć w małym stopniu” – na ocenę 3, „z pomocą prowadzącego”, „w przypadku większości omawianych zagadnień”, „użyć w większym stopniu”, „określać priorytety” – na ocenę 4, a „samodzielnie wykorzystywać zdobytą w trakcie zajęć wiedzę”, „w przypadku wszystkich omawianych zagadnień”, „samodzielnie oraz przy współpracy z grupą”, „użyć skutecznie merytorycznego argumentowania”, „skutecznie określać priorytety” – na ocenę 5. Zdarza się też, że np. na ocenę 4 i 5 poziom osiągnięcia efektów uczenia się jest taki sam na ocenę 3 i 4 oraz 4 i 5: „Z pomocą prowadzącego i członków grupy dokonać interpretacji zjawisk ekonomicznych” (*warsztat analizy biznesowej*). Tak nieprecyzyjne semantycznie i wobec tego uznaniowe określanie stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w połączeniu z zasadami ogłoszonymi w Regulaminie studiów, gdzie nie ma przełożenia ocen na procentowe osiągnięcie efektów uczenia się przez studentów (a w dodatku skala obejmuje 6 stopni), sprawiają, że oceny są uznaniowe i przestają być porównywalne.

Poziom i zakres osiągania przez studentów efektów uczenia się są weryfikowane przez prace etapowe i końcowe oraz prace dyplomowe. Powstających na kierunku prac dyplomowych w większości przypadków, tak ze względu na temat, jak i metodologię, nie można przypisać do jakiegokolwiek dyscypliny naukowej. Nie noszą one też znamion pracy dyplomowej, jak pokazały losowo wybrane prace. Brak w nich notorycznie części teoretycznej, części analitycznej, w bibliografii brak źródeł naukowych, które zastępowane są arbitralnie wybranymi opracowaniami popularnymi oraz internetowymi publikacjami z Wikipedii i YouTube. Obserwuje się naiwność badania i pytań czy też badawczych, lub po prostu brak tych pytań, czy też; część prac jest całkowicie wtórna. Prace notorycznie mają opaczną strukturę, zawierają liczne błędy merytoryczne i językowe. Znacząca część z tych prac nie powinna zostać dopuszczona do dalszych etapów procedowania. Zatem prace dyplomowe nie stanowią dowodu osiągnięcia przez studentów wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w zakresie żadnej z dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, na poziomie 6. PRK. Prace te nie mają też charakteru aplikacyjnego i wdrożeniowego, tym samym prędzej – gdyby spełniały wymagania stawiane pracom licencjackim – odpowiadałyby ogólnoakademickiemu profilowi studiów, nie zaś praktycznemu. W formularzu oceny pracy magisterskiej znajduje się kryterium dotyczące aplikacyjności pracy („Praktyczny wymiar pracy / możliwość komercjalizacji”), niemniej niespełnienie go nie powoduje negatywnej oceny pracy (czyli praca może, ale nie musi być wdrożeniowa). Recenzenci bardzo często wpisują tam formułkę „nie dotyczy” lub też zalecają skrót, przeredagowanie i publikację w postaci artykułu popularnonaukowego, co pokazuje, że Uczelnia nie przykładła do profilu pracy zbyt wiele uwagi i zadowala się w tym względzie potencjalną aplikacyjnością i wdrożeniowością pracy (czyli wystarczy, że praca „mogłaby być” przez potencjalny podmiot wdrożona). W sumie więc prace dyplomowe nie weryfikują systemowo efektów uczenia się adekwatnie do profilu praktycznego studiów. Prace nie potwierdzają też, żeby studenci potrafili wykorzystać posiadaną wiedzę do wykonywania zadań typowych dla działalności zawodowej filologa. Przedłożone do oceny losowo wybrane prace etapowe i końcowe nie weryfikują założonych dla zajęć efektów uczenia się i nie są w stanie weryfikować wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych odpowiadających 6. poziomowi PRK, jak też nie uwzględniają zadań odzwierciedlających warunki pracy w zawodach, do których kierunek ma ambicje przygotować studentów. Zawierają liczne błędy językowe, a pozytywne oceny czy pełną punktację studenci otrzymują za błędne odpowiedzi. Prace też

zostały pomyślane w sposób uniemożliwiający weryfikację efektów uczenia się zaplanowanych dla danych zajęć (np. *PNJN – czytanie ze zrozumieniem i pisanie, współczesne społeczeństwo norweskie i media*).

Prace dyplomowe, etapowe i końcowe nie udowadniają, że studenci opanowali języki szwedzki lub norweski na poziomie B2 i że potrafią formułować specjalistyczne teksty naukowe w tych językach.

Studenci ocenianego kierunku nie byli włączani do projektów naukowych, badawczych ani wdrożeniowych, prowadzonych na Uczelni.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, przyjęcia kandydatów na studia, które uwzględniają nie całkiem spójne i przejrzyste warunki i umożliwiają nie w pełni właściwy dobór kandydatów. Uczelnia przygotowała zasady kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów, a także zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów.

System weryfikacji efektów uczenia się nie umożliwia monitorowania postępów w uczeniu się oraz rzetelnej i wiarygodnej oceny stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, choć stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Nie pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) warunków rekrutacji, kryteriów kwalifikacji i procedur rekrutacyjnych, zapewniających dobór kandydatów posiadających wstępną wiedzę zapewniającą osiągnięcie kompetencji na 6. poziomie PRK w momencie zakończenia studiów; 2) nietrafnego systemu monitorowania metod weryfikacji efektów uczenia się; 3) braku trafnych i specyficznych zasad i procedur dyplomowania, które wykazują, że studenci każdej ze specjalności osiągają zróżnicowane kompetencje merytoryczne na zróżnicowanym poziomie zaawansowania, co skutkuje obniżeniem wymagań stawianych studentom w procesie dyplomowania i nieosiąganiem przez studentów zakładanego poziomu kompetencji językowych; 4) doboru metod weryfikacji efektów uczenia się i oceny stopnia realizacji efektów uczenia się, które skutkują uznawalnością i nieporównywalnością ocen; 5) realizacji procesu dyplomowania, wyrażającej się w postawianiu na kierunku prac dyplomowych, które nie odpowiadają praktycznemu profilowi kształcenia, dyscyplinom naukowym, do których został przyporządkowany kierunek, poziomowi studiów i przyjętym na kierunku wymaganiom.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

W skład kadry na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe wchodzi obecnie 37 nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, w tym – 1 z tytułem profesora; 1 samodzielny pracownik ze stopniem doktora habilitowanego, 9 doktorów oraz 31 magistrów. Na umowę o pracę w sumie zatrudnionych jest 10 osób (1 doktor habilitowany, 3 doktorów i 6 magistrów). Zdecydowana liczba wykładowców – 25 osób – nie legitymuje się żadnym dorobkiem naukowym, dorobek zaś pozostałych osób w większości przypadków jest nikły i plasuje się w naukach o zarządzaniu (3 doktorów), w jednym wypadku – w językoznawstwie (i jest to tylko magister) – jeśli chodzi o dyscyplinę, do których kierunek został przyporządkowany. W składzie kadry nikt nie wykazuje się dorobkiem naukowym w dyscyplinie wiodącej, czyli nauki o kulturze i religii. Dorobek pozostałych członków kadry dotyczy filozofii (1 doktor), nauk o polityce (1 doktor habilitowany, 2 doktorów i 1 magister), historii (doktor habilitowany), literaturoznawstwa (profesor, 1 magister), nauk o komunikacji społecznej i mediach (1 doktor) oraz ekonomii i finansach (1 doktor), a dokładniej z takich zakresów, jak budowanie wizerunku marki, elementy zarządzania firmami, historia polityki, socjologia tłumy, elity polityczne Trzeciej Rzeczypospolitej, mitologia założycielska. Podsumowując, choć Uczelnia jako słabą stronę wskazuje trudności z pozyskaniem pracowników samodzielnych, to zatrudnienia z ostatniego roku wskazują na pogłębianie się tego problemu – do kadry dołączyła bowiem magister filolożka-dydaktyczka bez dorobku naukowego, absolwentka filologii angielskiej. Dorobek naukowy 12 osób spośród kadry, choć jest w miarę aktualny, to w zdecydowanej większości nie jest obszerny i dotyczy badań podstawowych. Należy zatem stwierdzić, że pod względem dorobku naukowego Uczelnia nie dysponuje kadrami, która jest w stanie zapewnić osiągnięcie przez studentów zaplanowanych dla kierunku efektów uczenia się. Brak kadry z dorobkiem w dziedzinach nauki o kulturze i religii oraz językoznawstwo powoduje również, że kadra nie zapewnia potencjału umożliwiającego prawidłową obsadę zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na 6 poziomie PRK, jak też prowadzenia prac dyplomowych w tych dyscyplinach i zarazem recenzowania ich przez pracownika naukowego co najmniej ze stopniem doktora, specjalizującego się w tej dyscyplinie. W skład kadry wchodzi native speakerzy oraz praktycy – wykładowcy legitymujący się doświadczeniem zawodowym z zakresu translatoryki, nauki języków obcych, prowadzący własną działalność gospodarczą, szkoły językowe i pracujących na rzecz biznesu, niemniej nie przekłada się to na ich dorobek naukowy o charakterze aplikacyjnym lub na prace rozwojowe. Słabą stroną kierunku jest również niewystarczająca liczba zatrudnionych na etacie osób z udokumentowanym doświadczeniem tłumaczeniowym.

O ile zatem liczebność kadry w stosunku do liczby studentów oraz stabilność kadry gwarantowałyby prawidłową realizację zajęć, o tyle struktura kwalifikacji w tej grupie nauczycieli akademickich, brak dostatecznego dorobku naukowego kadry w dyscyplinach nauki o kulturze i religii, nauki o zarządzaniu i jakości oraz językoznawstwo, jak też niedostateczne przygotowanie metodyczne i dydaktyczne oraz niskie kompetencje językowe (zwłaszcza kadry ścieżki język norweski) nie zapewniają studentom zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych na 6 poziomie PRK.

Na ocenianym kierunku większość kadry wykazuje się długoletnim stażem dydaktycznym, zdobyła doświadczenie dydaktyczne na innych uczelniach i w szkołach językowych, przygotowali kursy, w tym kursy e-learningowe, prowadzili prace dyplomowe, opracowywali programy studiów, szkoleń, prowadzą szkoły językowe, udzielają się w mediach, doszkalali się zagranicą (w Niemczech, Danii, Norwegii, Szwecji, Wielkiej Brytanii), jednak w nielicznych przypadkach nauczyciele nie legitymują się kompetencjami dydaktycznymi i udokumentowanym dorobkiem dydaktycznym, umożliwiającymi prawidłową realizację zajęć (*praktyczna nauka języka norweskiego – konwersacje, technologia informacyjna, praktyczna nauka języka norweskiego – język biznesu, praktyczna nauka języka norweskiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie, praktyczna nauka języka norweskiego – rozumienie ze słuchu i mówienie, praktyczna nauka języka norweskiego – fonetyka praktyczna z ortografią, geografia i turystyka Norwegii, praktyczna nauka języka szwedzkiego – tłumaczenie*). Prowadzenie przez nauczycieli akademickich badań podstawowych nie zapewnia też w pełni kompetencji dydaktycznych do opieki nad pracami dyplomowymi o charakterze aplikacyjnym.

Hospitacje zajęć wykazały, że nie wszyscy wykładowcy mają kompetencje dydaktyczne wystarczające do prowadzenia zajęć, zwłaszcza na ścieżce język norweski. Hospitacje wykazały również, że wykładowcy mają wystarczające kompetencje do kształcenia na odległość.

Przydział zajęć w licznych przypadkach nie umożliwia prawidłowej ich realizacji. Często zajęcia przydzielono osobom, które nie legitymują się dorobkiem naukowym ani praktycznym z zakresu, którego dotyczą zajęcia (*gramatyka opisowa języka norweskiego, literatura i kultura współczesnej Szwecji, współczesne społeczeństwo szwedzkie i media, wprowadzenie do literatury i kultury krajów skandynawskich, współczesne społeczeństwo krajów skandynawskich, literatura i kultura współczesnej Norwegii, współczesne społeczeństwo norweskie i media, technologia informacyjna, praktyczna nauka języka obcego szwedzkiego – język biznesu, gramatyka kontrastywna polsko-szwedzka, gramatyka opisowa języka szwedzkiego, język angielski w biznesie, praktyczna nauka języka norweskiego – język biznesu, praktyczna nauka języka norweskiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie, praktyczna nauka języka norweskiego – rozumienie ze słuchu i mówienie, praktyczna nauka języka norweskiego – fonetyka praktyczna z ortografią, praktyczna nauka języka norweskiego – zaawansowane sprawności komunikacyjne, warsztat analizy biznesowej i politycznej, podstawy krytycznego myślenia, geografia i turystyka Norwegii*). Ponadto magistróm powierzono wykłady (*gramatyka opisowa języka norweskiego, literatura i kultura współczesnej Szwecji*), a także seminarium dyplomowe, podczas gdy tytuł zawodowy magistra jest niewystarczający do poprowadzenia wykładów i prac dyplomowych na 6. poziomie PRK, gdyż nie zapewnia głębi wiedzy teoretycznej i teoretycznie podbudowanych umiejętności analizowania złożonych zależności między analizowanymi zjawiskami kulturowymi, językowymi i z zakresu zarządzania. Przedłożona do oceny dokumentacja dorobku naukowego i doświadczenia zawodowego nie pozwala wnosić o kompetencjach niezbędnych do realizacji zajęć, pod względem przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych oraz koncepcji kształcenia na kierunku.

Obciążenia godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich zatrudnionych na Uczelni jako podstawowym miejscu pracy są zgodne z wymaganiami. Ponad 50% wymaganych ustawowo zajęć na kierunku prowadzone jest przez nauczycieli zatrudnionych w uczelni jako podstawowym miejscu pracy. Pracownicy spoza uczelni obciążani są zajęciami w sposób niekolidujący z ich innymi obowiązkami zawodowymi, co umożliwia prawidłową realizację procesu dydaktycznego.

Realizacja zajęć, w tym prowadzonych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jest kontrolowana sporadycznie, przesiewowo przez dział wsparcia dydaktyki, a formą tej kontroli jest przede wszystkim niesystematyczny przegląd systemu zapisu logowania na platformach

komunikacyjnych, a także hospitacje zajęć i informacje płynące od studentów w formie ankiet, zgłoszeń do dziekana czy podczas Feedback Day. Konieczność przesunięcia zajęć jest zgłaszana przez nauczycieli do dziekanów oraz wspomnianego działu, który organizuje odrabianie zajęć, które się nie odbyły.

Politykę kadrową regulują w Uczelni przepisy wewnętrzne. Dobierając nauczycieli akademickich i inne osoby prowadzące zajęcia, bierze się pod uwagę kompetencje zawodowe, dydaktyczne i dorobek naukowy oraz praktyczny odpowiadające zapotrzebowaniu, dyktowanemu zaplanowanym do osiągnięcia efektem uczenia się, kluczowym kompetencjom i celom kształcenia na danym kierunku. Rekrutacja obejmuje, prócz analizy dokumentów, również rozmowę kwalifikacyjną w celu oceny przygotowania merytorycznego, dydaktycznego i kompetencji społecznych kandydata. Jednakże realizacja tej polityki kadrowej przeczy założeniom, co widać na przykładzie obsady zajęć na ocenianym kierunku, m.in. zajęcia powierza się pracownikom nieposiadającym dorobku naukowego, których doświadczenie praktyczne nie przekłada się na prace rozwojowe. Na seminariach licencjackich prace o charakterze kulturoznawczym prowadzili w ostatnich latach nauczyciele niewykazujący się dorobkiem w tej dziedzinie, z kolei opiekę nad pracami językoznawczymi powierzano filologom niewykazującym się językoznawczym dorobkiem naukowym, choć kierunek jest przyporządkowany do obu dyscyplin (w dodatku pierwszej jako do wiodącej). W ostatnich dwóch latach nie realizowano seminarium licencjackiego, które byłoby prowadzone przez pracownika ze stopniem przynajmniej doktora i z dorobkiem w dyscyplinie nauki o kulturze i religii oraz językoznawstwo. Brak też w ofercie seminariów grupy, w której studenci mogliby pisać prace licencjackie związane z naukami o zarządzaniu i jakości – z trzecią dyscypliną, do której przyporządkowano kierunek. Obsada seminariów magisterskich nie umożliwia powstawania prac wdrożeniowych i o charakterze aplikacyjnym. Trudna sytuacja, a zarazem symptomatyczna, dotyczy obsady zajęć na ścieżce kształcenia język norweski – w ramach kadry uwidacznia się niedostatek absolwentów filologii skandynawskiej w zakresie języka norweskiego – jest to tylko 1 osoba z tytułem zawodowym magistra (absolwentka z roku 2019, bez dorobku naukowego, z krótkim stażem dydaktycznym, zatrudniona w Uczelni w marcu 2022 roku; notabene w karcie charakterystyki podano nieścisłe, że jest absolwentką filologii norweskiej na Uniwersytecie Szczecińskim, gdzie nie ma studiów II stopnia, lecz ma dyplom ukończenia filologii norweskiej z UAM), podczas gdy pozostałe osoby ukończyły studia historia, archeologia, filologia angielska, germańska oraz co najwyżej kursy języka norweskiego i legitymują się certyfikatem państwowego egzaminu językowego. Nauczyciele ci nie posiadają zatem kompetencji językowych na wystarczającym poziomie, jak też w wielu przypadkach kompetencji metodologicznych, metodycznych i glottodydaktycznych, tak w zakresie praktycznej nauki języka, jak też językoznawstwa, nauk o kulturze ani o zarządzaniu i jakości. Niedostateczne kompetencje w tym zakresie potwierdzają hospitacje losowo wybranych zajęć ścieżki język norweski. Jednocześnie w trakcie rekrutacji nie jest sprawdzany i oceniany poziom umiejętności językowych kandydatów legitymujących się jedynie ukończonymi kursami językowymi, a Uczelnia posługuje się wyłącznie rekomendacjami przedłożonymi przez kandydata i jego oświadczeniem o długości stażu nauczania języka norweskiego. Uczelnia nie stosuje zatem systemu niezależnego ustalania kompetencji językowych i dydaktycznych nauczycieli, podejmujących pracę szczególnie w odniesieniu do ścieżki norweskiej kształcenia. Często zaznacza się brak dorobku naukowego powiązanego z prowadzonymi zajęciami, zdarza się, że pracownicy nie mają udokumentowanego dorobku dydaktycznego. Polityka kadrowa nie zapewnia zatem doboru nauczycieli akademickich umożliwiającego prawidłową realizację zajęć, w tym w szczególności o charakterze praktycznym oraz związanych z nabywaniem przez studentów umiejętności powiązanych z prowadzeniem badań aplikacyjnych.

Uczelnia przeprowadza regularnie bilans kompetencji i analizy potrzeb szkoleniowych pracowników, co pozwala dostosowywać ofertę szkoleniową do realnych, diagnozowanych potrzeb. W wyniku tego w ostatnim czasie nauczyciele akademicy, niezależnie od formy zatrudnienia, mogli bezpłatnie skorzystać z szkoleń z zakresu emisji głosu, innowacyjnych metod nauczania (Case Study), tutoriali w zakresie realizacji zajęć online, internetowych narzędzi pracy (oraz aspektów i wymogów formalnych dla pracownika dotyczących m.in. dokumentowania toku zajęć, raportowania procesu nauczania, zarządzania talentami wg Gallupa, komunikacji w grupie z elementami porozumiewania się bez przemocy (NVC), postępowania dyscyplinarnego studentów, prawa autorskiego, ustawy 2.0 dla uczelni niepublicznych itd. Odbływały się one w postaci wykładów, video-tutoriali, warsztatów grupowych, zagranicznych wyjazdów szkoleniowych i stypendialnych, indywidualnych konsultacji z trenerami itp. Pracownicy uczelni mają też w ofercie szkoleń naukę języków obcych (angielski, hiszpański). Zaznacza się zaś w ofercie niedostatek szkoleń w zakresie dydaktyki nauczania języka obcego, zwłaszcza norweskiego.

Nauczyciele akademicy i inne osoby prowadzące zajęcia, niezależnie od formy zatrudnienia, są systematycznie oceniane przez studentów poprzez co semestralne elektroniczne ankiety ewaluacyjne, składające się z 12 pytań, dotyczące ogólnej oceny zajęć, zainteresowania studentów tematyką, przygotowanie nauczyciela do zajęć, punktualności rozpoczynania i kończenia zajęć, jasności kryteriów oceniania, odnoszenia się do studentów z szacunkiem, otwartości i zachęcania studentów do aktywności itp. Oprócz ocen wyrażonych w skali liczbowej, studenci zamieszczają też komentarze w podziale na mocne i słabe strony zajęć. Respons utrzymuje się na poziomie 5-21 odpowiedzi, co stanowi zwrotność mniej niż 10%. Wyniki są przez pracowników odpowiedniego działu Uczelni pobierane z platformy, a następnie tworzony jest raport zbiorczy dla kierunku oraz raporty dla poszczególnych zajęć, który otrzymuje do wglądu rektor, dziekani, prodziekani oraz wykładowcy. W oparciu o dane z ankiet powstaje coroczny raport. O jego istnieniu i możliwości wglądu studenci rzekomo są mailowo informowani przez dziekana, niemniej studenci nie potwierdzili tego i ostatecznie nie zostali zapoznani z wynikami ankiet, ani mailowo, ani nie odbywały się spotkania grupowe, na których by im przedkładano wyniki ankiet. Uczelnia również nie przewiduje publikacji ogólnych wyników ankiet. Wyniki ankiet są też prezentowane nauczycielom szczegółowo podczas indywidualnych dyscyplinujących rozmów z nauczycielami, którzy uzyskali niższe bądź negatywne oceny.

Wyniki zebranych ocen wykorzystywane są przez prodziekanów do rozmów dyscyplinujących z nauczycielami akademickimi, którzy otrzymali słabsze oceny i uwagi krytyczne, w celu poprawienia jakości procesu dydaktycznego realizowanego przez danego nauczyciela. Nauczyciele wysoko oceniani otrzymywali dodatkowe wynagradzani finansowo, choć w ostatnich dwóch latach zaprzestano tej praktyki.

Sposobem oceny jakości zajęć dydaktycznych są również hospitacje zajęć. Obejmują one jedynie pracowników etatowych, jednakże nie są to wszyscy pracownicy, a wyłącznie nowo zatrudnieni w ciągu pierwszych miesięcy pracy oraz ci, co do których istnieją obawy czy uzasadnione podejrzenia, że należy ich zajęcia monitorować. Hospitacje te odbywają się też niesystemowo i niesystematycznie, z założenia raz na kilka lat, a w rzeczywistości większość nauczycieli nie była przez wiele lat hospitowana. Nauczyciele z kilkunastoletnim stażem współpracy z Uczelnią wspominają co semestralne hospitacje, jakim były poddawane ich zajęcia w pierwszych paru latach pracy. Nie składa się to zatem na kompleksowy bilans kompetencji kadry dydaktycznej.

Osobami hospitującymi mogą być dziekan, prodziekani oraz wyznaczeni przez nich nauczyciele akademicy, zatrudnieni na umowę o pracę. Kalendarz hospitacji jest ustalany na początku każdego

semestru, a nauczyciele akademicki są zawiadamiani o hospitacji co najmniej tydzień wcześniej. Po hospitacji pozostaje dokument w postaci wystandaryzowanego arkusza, który jest bardzo rozbudowany i obejmuje ocenę poziomu merytorycznego, konstrukcji zajęć, sposobów pobudzania zainteresowania studentów, jakość zajęć online, zgodność zajęć z sylabusem. Ocena zajęć praktycznej nauki języka lub języka obcego odbywa się z wykorzystaniem specjalnego arkusza hospitacji, w którym pod uwagę bierze się planowanie, prezentację materiału i prowadzenie zajęć oraz dynamikę grupy (z wieloma szczegółowymi kryteriami). Po zakończeniu hospitacji odbywa się rozmowa pohospitacyjna, której celem jest przekazanie osobie hospitowanej informacji zwrotnej z obserwacji zajęć. Arkusze trafiają do uczelnianej komisji ds. jakości kształcenia, a następnie – do prodziekanów, którzy je analizują i wraz z analizą przekazują do końca lipca każdego roku dziekanowi. W uzasadnionych przypadkach dziekani podejmują rozmowę z danym nauczycielem akademickim na temat sposobu prowadzenia zajęć i biorą te wyniki pod uwagę w polityce kadrowej Uczelni. Takie hospitacje i rozmowy pohospitacyjne są na ocenianym kierunku prowadzone regularnie z nowo zatrudnionymi pracownikami i odbywały się również w przypadku zajęć prowadzonych na odległość.

Do form ewaluacji należą hospitacje koleżeńskie, które są uzgadniane z dziekanem i stanowią dodatkowy element w procesie doskonalenia kompetencji dydaktycznych kadry. Jednakże nauczyciele ocenianego kierunku studiów nie korzystali dotąd z takich hospitacji.

Na uczelni prowadzona jest okresowa ocena nauczycieli akademickich, której podlegają wszyscy nauczyciele akademicki, zatrudnieni na umowę o pracę i posiadający co najmniej półroczny staż pracy. Odbywa się ona na wniosek rektora nie rzadziej niż co 4 lata i nie częściej niż raz na rok. Nauczyciele składają nieskomplikowane i niewystandaryzowane sprawozdanie według formularza uczelnianego z 2020 roku, w którym brane są pod uwagę: działalność dydaktyczna w Uczelni, działalność organizacyjna w Uczelni, działalność zawodowa poza Uczelnią, działalność naukowa oraz nagrody i inne osiągnięcia. W ocenie okresowej brane są pod uwagę wyniki ankiet studentów. Oceny dokonuje przełożony w pięciostopniowej skali A-E, przy czym ocena ta obarczona jest uznaniowością, gdyż Uczelnia nie przewidziała jednolitych mierników dla każdej z ocen w kolejnych kategoriach. przypisano jedynie dla symbolu A – ocenę wyróżniającą, dla B – bardzo dobrą, dla C – dobrą, dla C – satysfakcjonującą i dla E – negatywną. Brak zatem klarownych, obiektywnych i porównywalnych kryteriów oceny i wymagań stawianych przed nauczycielem akademickim.

Wyniki ocen okresowych kadry dydaktycznej oraz wniosków przekazywanych przez studentów w postaci ankiet, rozmów z opiekunem roku i władzami dziekańskimi oraz w czasie Feedback Day, są wykorzystywane do doskonalenia się członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych. Przede wszystkim po analizie przez dziekana i prodziekanów wyników ocen zajęć w ankietach studentów, nauczyciele zapraszani są na rozmowy dyscyplinujące, zachęceni do hospitowania zajęć dobrze ocenionych kolegów, ich zajęcia są hospitowane w kolejnym semestrze, a także są kierowani na kursy doskonalące. Przykładem takiego wpływu jest podtrzymywanie lub zamykanie współpracy z danym wykładowcą, a także pozostawianie zajęć przy tym wykładowcy lub – przy negatywnych ocenach – przekazywanie ich innym nauczycielom. W Uczelni nie funkcjonuje zaś system nagród dla nauczycieli wysoko ocenianych.

Realizowana polityka kadrowa nie w pełni umożliwia dobór kadry prowadzącej kształcenie zapewniające prawidłową realizację zajęć. Rozwój naukowy części nauczycieli związany jest z ich wcześniejszym w innych uczelniach. Jednakże uczelnia realizuje wsparcie rozwoju nauczycieli akademickich poprzez finansowanie wyjazdów i biernego udziału nauczycieli akademickich w konferencjach, targach książki, festiwalu, wyjazdów z prelekcjami na takie targi i festiwale, wyjazdy studyjne większych grup nauczycieli na uczelnie zagraniczne. Członkowie kadry nie są zachęceni

finansowo ani innymi sposobami do awansów naukowych, publikacji, opracowywania grantów naukowo-badawczych oraz o profilu metodycznym, dydaktycznym, kulturalnym. Uczelnia zaś finansuje szkolenia podwyższające kwalifikacje zawodowe lub dydaktyczne, w tym dotyczące narzędzi o technik kształcenia na odległość.

Realizowana w Uczelni polityka kadrowa obejmuje zasady rozwiązywania konfliktów i reagowania w przypadku zagrożenia, naruszenia bezpieczeństwa lub dyskryminacji i przemocy wobec kadry prowadzącej. Zasady te na poziomie Uczelni reguluje zarządzenie Rektora. Zapewniają one także stosowanie zasad równości, wsparcia pracowników z niepełnosprawnościami a także powstrzymania się od zachowań o charakterze mobbingu itp. Nauczyciele akademicki nie są jednak zaznajomieni z tymi procedurami.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nie zapewniają prawidłowej realizacji zajęć oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się. Brak w składzie kadry osób, których dorobek naukowy lub doświadczenie zawodowe mieściłyby się w dyscyplinie wiodącej – nauki o kulturze i religii oraz jeden z dwóch dyscyplin, do których kierunek został przyporządkowany, a mianowicie – językoznawstwie. Kadra nie zapewnia potencjału umożliwiającego osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się na 6 poziomie PRK. Dorobek naukowy i praktyczny kadry nie przekłada się na dorobek naukowy o charakterze aplikacyjnym lub na prace rozwojowe. Polityka kadrowa nie zapewnia doboru nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia opartego o transparentne zasady i nie umożliwia prawidłowej realizacji zajęć. Szczególnie w zakresie kształcenia na ścieżce język norweski kadra pod względem kompetencji językowych i metodycznych nie zapewnia osiągnięcia przez studentów założonych efektów uczenia się na 6 poziomie PRK.

Uwzględnia się systematyczną ocenę tylko części kadry prowadzącej kształcenie, a stosowane do oceny okresowej wymagania i kryteria nie są klarowne, obiektywne i porównywalne. Z kolei w odniesieniu do wszystkich nauczycieli prowadzona jest ocena z udziałem studentów, a wyniki obu typów ocen wykorzystywane są w doskonaleniu kadry.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1) polityki kadrowej, która nie zapewnia doboru nauczycieli akademickich umożliwiającego prawidłową realizację zajęć; 2) braku wśród nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia osób ze stopniem naukowym lub dorobkiem naukowym, w każdej z dyscyplin naukowych, do których został przyporządkowany kierunek; 3) niewystarczających umiejętności dydaktycznych nauczycieli; 4) doboru nauczycieli akademickich umożliwiającego prawidłową realizację zajęć, w tym w szczególności o charakterze praktycznym oraz związanych z nabywaniem przez studentów umiejętności powiązanych z prowadzeniem badań aplikacyjnych; 5) obsady zajęć, w tym szczególnie wykładów, seminariów i zajęć na ścieżce *język norweski*; 6) braku kompleksowego monitorowania bilansu kompetencji kadry dydaktycznej; 7) braku klarownych, obiektywnych i porównywalnych kryteriów stosowanych w ocenie

okresowej pracowników; 8) braku wpływu okresowych przeglądów kadry na proces doskonalenia poszczególnych członków kadry i planowania ich indywidualnych ścieżek rozwojowych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Zajęcia dydaktyczne dla studentów kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe odbywają się w nowoczesnym, wynajmowanym przez Uczelnię budynku usytuowanym w Krakowie. W budynku zlokalizowane są sale dydaktyczne, a także biblioteka z czytelnią. Zajęcia wychowania fizycznego odbywają się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – Uczelnia przedstawiła stosowaną procedurę organizacji i realizacji przez studentów tych zajęć. Z tego powodu w bieżącym roku akademickim nie wynajmuje obiektów rekreacyjno-sportowych w celu przeprowadzania zajęć wychowania fizycznego.

W budynku znajdują się 24 sale dydaktyczne, w tym 1 aula (dla ok. 100 osób, z systemem nagłośnieniowym), 1 sala wykładowa (dla ok. 70 osób), 8 laboratoriów (po 24-26 stanowisk każde), a także laboratorium do tłumaczeń symultanicznych. Wyposażenie standardowe w salach dydaktycznych to komputer, telewizor lub projektor multimedialny, tablice suchościeralne/flipcharty oraz standardowe meblowanie wykorzystywane w dydaktyce akademickiej. Budynek i jego pomieszczenia są dobrze dostosowane do potrzeb współczesnej dydaktyki. W obrębie budynku zapewniony jest szerokopasmowy dostęp do internetu bez jakichkolwiek ograniczeń.

Sale i specjalistyczne pracownie obejmują wspomnianą pracownię do tłumaczeń symultanicznych, a także laboratoria komputerowe. Pracownia do tłumaczeń mieści sześć dwuosobowych kabin do tłumaczeń symultanicznych oraz specjalnie zaaranżowane miejsca dla delegatów. Wykorzystane tam oprogramowanie umożliwia odwzorowanie autentycznego środowiska pracy tłumacza ustnego i osiąganie efektów uczenia się o nachyleniu praktycznym. Stanowiska delegatów posiadają panele obsługi systemu językowego, dodatkowo mikrofony i słuchawki, aby w pełni odwzorować sytuację zawodową, w obliczu której staje tłumacz. W pracowni zamontowano również pełen zestaw urządzeń multimedialnych, w tym: ekran projekcyjny z pilotem radiowym, mikrofony różnego rodzaju, kolumny głośnikowe, kamerę cyfrową oraz mikser. W pracowni tej zainstalowane są również dodatkowe programy edukacyjne wspierające uczenie się i nauczanie języków obcych, wykorzystywane na zajęciach praktycznej nauki języka obcego. Wyposażenie obejmuje również monitory, dzięki którym studenci mają dostęp do wyświetlanych przez prowadzącego materiałów. Sale laboratoryjne mieszczą stanowiska komputerowe, stacjonarne lub przenośne ze standardowym oprogramowaniem biurowym, w tym do sporządzania różnego rodzaju prezentacji, analizy danych itp. Opisana infrastruktura umożliwia osiąganie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie dyscyplin, do których przypisano kierunek lub udział w tej działalności oraz prawidłową realizację zajęć.

Infrastruktura informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, pomoce i środki dydaktyczne, aparatura badawcza (narzędzia analityczne, udostępniane zasoby online), specjalistyczne oprogramowanie praktyczne, w tym oprogramowanie do nauczania tłumaczeń pisemnych oraz ustnych, są sprawne i nie odbiegają od aktualnie używanych w działalności naukowej w humanistyce i naukach społecznych. Liczba, wielkość i układ pomieszczeń, ich wyposażenie techniczne, liczba stanowisk, licencji na specjalistyczne oprogramowanie itp. są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup. Warunki te umożliwiają prawidłową realizację zajęć oraz zapewniają warunki do samodzielnej pracy oraz wykonywanie czynności badawczych przez studenta, w tym z wykorzystaniem zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych.

Lokalizacja biblioteki, liczba, wielkość i układ pomieszczeń bibliotecznych, ich wyposażenie techniczne, a także liczba miejsc w czytelni oraz udogodnienia dla użytkowników niewystarczająco spełniają wymagania jakościowe i tylko częściowo umożliwiają komfortowe korzystanie z zasobów. Wielkość pomieszczeń, a w szczególności pomieszczenie, gdzie zorganizowano stanowiska czytelnicze i komputerowe jest niewspółmierna do liczby studentów – zarówno ocenianego kierunku, jak i studentów Uczelni w ogóle. Biblioteka uczelniana wraz z czytelnią, czyli miejsca, gdzie udostępniane są zasoby to jedynie 80 m².

Udogodnienia w czytelni to m.in. wolny dostęp do półek, gdzie znajduje się podręczny księgozbiór, a także dwa stanowiska komputerowe umożliwiające korzystanie z baz własnych biblioteki i zasobów innych bibliotek. Dodatkowo stworzono stanowisko przygotowane do korzystania z baz pełnotekstowych, w tym z Biblioteki Narodowej Academica. Poza tymi trzema stanowiskami wyodrębniono kolejne stanowisko czytelnicze w drugim pomieszczeniu biblioteki. Nadmienić trzeba, że stanowiska w czytelni usytuowane są bardzo blisko siebie oraz w ciągu komunikacyjnym. W pomieszczeniu, które przeznaczone jest na czytelnię nie ma więc wystarczających warunków lokalowych do zapoznawania się ze zbiorami oraz pracy własnej. **Rekomenduje się** zorganizowanie czytelni w taki sposób, aby warunki wykorzystania tego miejsca przez studentów przewidywały co najmniej korzystanie przez jednego czytelnika z wydzielonego dla niego miejsca pracy, ze swobodnym dostępem, umożliwiającemu niezakłóconą pracę własną.

Informacje i bazy dotyczące zbiorów przetwarzane są przez system biblioteczny, dzięki któremu katalog biblioteczny udostępniany jest w formule otwartej. Dzięki systemowi funkcjonuje zdalne zamawianie literatury, rezerwacje, przedłużanie wypożyczeni itp.

Udogodnienia dla czytelników, poza wolnym dostępem do księgozbioru podręcznego, są bardzo skromne. Studenci mają do dyspozycji jedynie trzy stanowiska komputerowe, przeznaczone dla wszystkich studentów Uczelni, brak nowoczesnych urządzeń umożliwiających samodzielne przygotowywanie materiałów (np. drukarek, kopiarek, skanerów). **Rekomenduje się** zapewnienie warunków do komfortowego korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej poprzez zastosowanie udogodnień dla czytelników umożliwiających przygotowywanie i opracowywanie materiałów bibliotecznych.

Sprzęt dla osób z niepełnosprawnościami, wspierający dostosowanie materiałów i umożliwiający korzystanie z zasobów, jest wystarczająco liczny i różnorodny – dla osób z różnorodnymi rodzajami niepełnosprawności np. ruchowej (wózek inwalidzki, stoliki z przyłączem dla sprzętu), z dysfunkcją narządu wzorku (dostosowanie czcionek, klawiatury, urządzenie do przetwarzania mowy), z dysfunkcją kończyn górnych (specjalne myszki i klawiatury) i in. Problemem jest jednak fakt, że sprzęt ten musi być wcześniej zamawiany, gdyż nie jest na miejscu dostępny od ręki, co stanowi dodatkowe utrudnienie dla osób z niepełnosprawnościami. **Rekomenduje się** zwiększenie dostępności sprzętu wspierającego dla osób z niepełnosprawnościami w taki sposób, aby dostęp do niego był bezpośredni, łatwy i szeroki.

Godziny otwarcia biblioteki zapewniają warunki do korzystania z zasobów bibliotecznych w formie tradycyjnej i cyfrowej.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa oraz biblioteczna oraz zasady korzystania z niej przez studentów i kadre są zgodne z przepisami BHP.

Studenci posiadają dostęp do pomieszczeń dydaktycznych, laboratoriów naukowych, komputerowych, specjalistycznego oprogramowania poza godzinami zajęć, w celu wykonywania zadań, realizacji projektów, itp.

Infrastruktura naukowa, dydaktyczna i biblioteczna jest częściowo dostosowana do potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności. Bariery architektoniczne zostały w większości zniwelowane - istnieje możliwość korzystania z podjazdu oraz dwóch wind (w windach dostępne są panele sterujące z oznakowaniem w języku Braille'a), na parkingu w pobliżu Uczelni oznakowano miejsca dla osób z niepełnosprawnościami. Wszystkie przestrzenie biurowe, edukacyjne oraz użytkowe znajdują się w miejscach dostępnych dla osób o ograniczonej możliwości poruszania się. Informacje dotyczące nawigacji są dostosowane dla osób z dysfunkcją wzroku – zapewniono duże formaty tablic informacyjnych, zamieszczono również dostępne informacje o funkcjach pomieszczeń itp. Na terenie budynku znajduje się jedna toaleta dla osób poruszających się na wózku. **Rekomenduje się** zorganizowanie kolejnych pomieszczeń sanitarnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością na terenie budynku.

Uczelnia dysponuje komputerami z oprogramowaniem dla osób z niepełnosprawnością wzroku, które są dostępne w pracowniach specjalistycznych oraz w bibliotece. W razie potrzeby, istnieje możliwość skorzystania z syntezatora mowy. Jak już wspomniano, na terenie uczelni działa wypożyczalnia sprzętu wspierającego osoby z niepełnosprawnością. Poza wspomnianym wózkiem inwalidzkim, dostępne są tam m.in. kule ortopedyczne, podnózek, podstawki pod nadgarstki, które są wypożyczane na czas trwania zajęć dydaktycznych/ na czas przebywania na terenie uczelni. Ponadto, w salach dydaktycznych, pracowniach oraz laboratoriach, a także w bibliotece i czytelni zapewniono wydzielone, oznakowane miejsca dla osób z niepełnosprawnościami.

W przypadku kształcenia na odległość studenci mają zapewniony dostęp do wszelkich koniecznych elementów struktury informatycznej. Uczelnia tworzy, rozwija i dostosowuje własną infrastrukturę do nauczania na odległość – wykorzystuje w tym celu dwie platformy o zróżnicowanych funkcjonalnościach. Wykorzystywane są programy uzupełniające w zakresie technologicznego wspierania dydaktyki oraz nauki na odległość. Stosowane narzędzia i oprogramowanie w zakresie nauczania na odległość umożliwiają synchroniczną i asynchroniczną interakcję między studentami a nauczycielami akademickimi i innymi osobami prowadzącymi zajęcia. Infrastruktura ta jest dostępna dla studentów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, w tym dostosowana do potrzeb studentów z niepełnosprawnościami. Zasoby cyfrowe materiały dydaktyczne są na bieżąco poszerzane w zależności od potrzeb procesu dydaktycznego.

Uczelnia wykorzystuje funkcjonalności oprogramowania zainstalowanego w laboratoriach oraz w pracowni tłumaczeń i samodzielnie, bez dodatkowych licencji, udostępnia wirtualne laboratoria dostosowując ich działanie poprzez zastosowanie rozwiązań wirtualnej sieci prywatnej do trybu nauczania zdalnego. Dzięki tym rozwiązaniom studenci mają możliwość osiągnięcia pełnego katalogu efektów uczenia się przewidzianych dla zajęć z zaangażowaniem laboratoriów i oprogramowania.

Liczebność księgozbioru zgromadzonego w bibliotece to około 17,5 tys. egzemplarzy, w tym oceniającemu kierunkowi dedykowana jest liczba blisko 10% tych zbiorów. Liczba zgromadzonych zbiorów jest niewystarczająca w odniesieniu do liczby studentów na kierunku oraz w odniesieniu do wymogów programu studiów, co zostanie wykazane poniżej. Biblioteka nie prowadzi prenumeraty

specjalistycznych czasopism, które mogłyby być wykorzystywane w pracy badawczej przez studentów czy nauczycieli akademickich. Dysponuje jedynie dwoma czasopismami szwedzkimi o charakterze ogólnym. Dla ścieżki norweskiej i szwedzkiej brak więc czasopism o nachyleniu kulturoznawczym, biznesowym, praktycznym (np. związanych z tłumaczeniami). Zasoby biblioteczne nie są zgodne co do aktualności, zakresu tematycznego i zasięgu językowego, a także formy wydawniczej z potrzebami procesu nauczania i uczenia się. Nie umożliwiają osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku oraz prawidłowej realizacji zajęć. Dedykowany dla kierunku księgozbiór w dużej części nie obejmuje aktualnych pozycji wydawniczych z zakresu dyscyplin, do których został przyporządkowany kierunek. W ostatnich 5 latach księgozbiór poszerzył się jedynie o kilka pozycji, dotyczących języka i kultury Norwegii czy Szwecji. Księgozbiór nie obejmuje wystarczającej liczby podstawowych podręczników do nauki języka norweskiego/ szwedzkiego – są to pojedyncze egzemplarze i nie ma możliwości korzystania jednocześnie z tych źródeł przez więcej niż jedną osobę. Aktualności brakuje również pozycjom z zakresu dyscyplin naukowych, do których przypisano kierunek. Co do zasady, biblioteka powinna wzbogacać zbiory i udostępniać aktualne pozycje zgodnie z potrzebami dydaktyki oraz prowadzonych badań, z zakresu dyscyplin, do których jest przyporządkowany kierunek. Najnowsze pozycje z lat 2015-2022 są w zdecydowanej większości ulokowane poza tymi dyscyplinami.

Zgromadzony dla kierunku księgozbiór ma charakter przypadkowy, jest niewłaściwie ustrukturyzowany, nie obejmuje pozycji elementarnych z zakresu kształcenia językowego/filologicznego i nie odzwierciedla również wystarczająco obszarów zastosowania języków obcych będących przedmiotem studiów w działalności gospodarczej.

Największą nieprawidłowością dotyczącą zasobów bibliotecznych jest fakt, że nie obejmują one piśmiennictwa zalecanego w sylabusach w ogóle, lub obejmują pojedyncze pozycje z zestawienia literatury podstawowej dla poszczególnych zajęć. Problemem jest o tyle poważny, że dla kilku rodzajów zajęć określono taką samą listę literatury podstawowej. W efekcie brak dwóch tytułów w bibliotece oznacza brak możliwości realizacji dwóch, a nawet trzech zajęć. Poniżej przykłady braków w odniesieniu do wybranych tylko, przykładowych zajęć na kierunku (zapis zgodnie z sylabusami) – de facto, liczba braków jest większa:

- *komunikacja interpersonalna* (brak 1 pozycji z 2 wymaganych w spisie literatury podstawowej)

Markiewicz K., Syroka J. (red.), *Komunikowanie się w sytuacjach społecznych*, Lublin 2009.

- *wprowadzenie do literatury i kultury krajów skandynawskich* (wszystkie pozycje niedostępne)

Klinge Matti, *Kraje północne (Norden) a Europa, Północ, natura, ubóstwo – tło nordyckiej tożsamości*, w: tegoż, *Fińska tradycja. Eseje o strukturach i tożsamościach Północy*, przeł. Jarosław Suchoples, Wrocław 2006

Piotrowski Bernard, *Tradycje jedności Skandynawii. Od mitu wikińskiego do idei nordyckiej*, Poznań 2006.

- *współczesne społeczeństwo krajów skandynawskich* (brak większości pozycji)

Hansen K. G., Rasmussen R. O., Roto J., (2011), *Demography in the Nordic countries – A synthesis report*. Stockholm: Nordregio.

Kubka A. (2009), *Partie polityczne i systemy partyjne Szwecji, Norwegii i Danii na przełomie XX i XXI wieku*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Hiilamo H., Kangas O., Fritzell J., Kvist J., Palme J., (2013), *A Recipe for a Better Life: experiences from the Nordic countries*, Helsinki: MarttiAhtisaari Centre.

Nowiak W. (2011), *Nordycki model "welfarestate" w realiach XXI wieku. Dylematy wyboru i ewolucja systemu w społeczeństwach dobrobytu - wnioski praktyczne*. Poznań: UAM. Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. (wybrane rozdziały).

Veggeland N., (2007), *Paths of Public Innovation in the Global Age: Lessons from Scandinavia*, Cheltenham: Edward Elgar.

- *geografia i turystyka Norwegii*

Leszek Dzięgiel, Norwegia, Warszawa: Wiedza Powszechna, 2010.

- *gramatyka kontrastywna polsko-norweska, gramatyka opisowa norweski*

Mac Donald, Kirsti: Norsk grammatikk for fremmedspråklige

Mac Donald, Kirsti: Spørsmål om grammatikk. - Oslo: Cappelen.

Høgberg, Eva: Håndbok i grammatikk og språkbruk : norsk for innvandrere. - Bergen: Fagbokforlaget.

- *literatura i kultura współczesnej Norwegii*

Stanisław Łęcki *Polityka językowa Norwegii w latach 1814-1981* Wrocław Wyd. Uniwersytetu Wrocławskiego 1991

Maria Sibińska *Moralnie słuszne czy politycznie właściwe? Rozmowa Marii Sibińskiej z Janem Kjærstadem* Gdańsk 1993 nr 3.

- *współczesne społeczeństwo krajów skandynawskich*

Anioł W., (2013), *Szlak Norden*, Warszawa: Elipsa.

Hansen K. G., Rasmussen R. O., Roto J., (2011), *Demography in the Nordic countries – A synthesis report*. Stockholm: Nordregio.

Hiilamo H., Kangas O., Fritzell J., Kvist J., Palme J., (2013), *A Recipe for a Better Life: experiences from the Nordic countries*, Helsinki: MarttiAhtisaari Centre.

Kubka A. (2009), *Partie polityczne i systemy partyjne Szwecji, Norwegii i Danii na przełomie XX i XXI wieku*. Gdańsk: Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego.

Musiał K. (2013), *Uniwersytet na miarę swego czasu. Transformacja społeczna w dobie postindustrialnej a zmiany w szkolnictwie wyższym krajów nordyckich*. Gdańsk: słowo/obraz terytoria.

Nowiak W. (2011), *Nordycki model "welfarestate" w realiach XXI wieku. Dylematy wyboru i ewolucja systemu w społeczeństwach dobrobytu - wnioski praktyczne*. Poznań: UAM. Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. (wybrane rozdziały)

The Economist 2.2.2013 *Special issue on Nordics*

Veggeland N., (2007), *Paths of Public Innovation in the Global Age: Lessons from Scandinavia*, Cheltenham: Edward Elgar.

- *wprowadzenie do literatury i kultury krajów skandynawskich*

Klinge Matti, *Kraje północne (Norden) a Europa, Północ, natura, ubóstwo – tło nordyckiej tożsamości*, w: tegoż, *Fińska tradycja. Eseje o strukturach i tożsamościach Północy*, przeł. Jarosław Suchoples, Wrocław 2006

Piotrowski Bernard, *Tradycje jedności Skandynawii. Od mitu wikingów do idei nordyckiej*, Poznań 2006.

- *współczesna historia krajów skandynawskich*

Anioł, W., *Szlak Norden*, Warszawa, Elipsa 2013

Kubka A., *Partie polityczne i systemy partyjne Szwecji, Norwegii i Danii na przełomie XX i XXI wieku*, Wyd. UG, Gdańsk 2009

Wahl A., *Praca i rozwój, jakie lekcje można wyciągnąć z modelu skandynawskiego*, w: *Problemy Polityki Społecznej*, t. 12, s 145-165.

- *gramatyka kontrastywna polsko-szwedzka oraz gramatyka opisowa języka szwedzkiego*

Bolander, M., *Funktionell svensk grammatik*. Stockholm: Liber

Szulc, A., *Gramatyka dydaktyczna języka szwedzkiego*. Kraków: UJ.

- *literatura i kultura współczesnej Szwecji*

Ciesielski Z., *Historia literatury szwedzkiej*, wyd. Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1990.

- *praktyczna nauka języka szwedzkiego - przysłówia i idiomy* (brak wszystkich pozycji)

Hans Luthman. Svenska idiom: Övningsbok. Folkuniversitetets förlag, 2006

Hans Luthman. Svenska idiom: 5.000 vardagsuttryck. Folkuniversitetets förlag, 2017.

- *praktyczna nauka języka szwedzkiego – czytanie ze zrozumieniem i pisanie*

Lundgren S., Croona C., Gilla svenska kurs B, Stockholm 2019

Ann-Sofie Lindholm: Klara texten!: Texttyper och övningar för kurs D. Stockholm. Natur & Kultur. 2014

Kristina Asker: Låshjulet: en litterär resa genom Sverige: för svenska som andraspråk. Stockholm. Sanoma utbildning. 2014.

- *fonetyka praktyczna z ortografią*

H. Rosenqvist, Uttalsboken: svenskt uttal i praktik och teori

O. Kjellin, Svensk prosodi i praktiken

C. Garlen, Svenska språknämndens uttalsordbok.

- *współczesne społeczeństwo norweskie i media*

Chacińska M. (2011), Miejsce programów kulturalnych jako elementu misji norweskiej telewizji publicznej NRK, *Studia Humanistyczne AGH*, Tom 10/1, s. 185-201.

Slagstad R. (2004), Shifting Knowledge Regimes: the Metamorphoses of Norwegian Reformism, *Thesis Eleven* May 2004 vol. 77 no. 1, s. 65-83.

- *system prawny i polityczny Norwegii*

Grzybowski M., Prawo wyborcze do parlamentu Królestwa Norwegii, [w:] Grabowska S. (red.), Składowski K. (red.), Prawo wyborcze do parlamentu w wybranych państwach europejskich, Kraków 2006.

Bereza-Jarociński A., Zarys dziejów Norwegii, Warszawa 2001.

- *praktyczna nauka języka norweskiego – zaawansowane umiejętności komunikacyjne*

Elisabeth Kirsti, Ellingsen Mac Donald, *Her på berget*. Norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere, Oslo, Cappelenhamm, 2016.

- *praktyczna nauka języka norweskiego – tłumaczenie ustne*

Jerzy Pieńkos: Podstawy przekładoznawstwa: od teorii do praktyki. Zakamycze. Kraków. 2003

Małgorzata Ogonowska: Przekładając nieprzekładalne. Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego. Gdańsk. 2000.

- *praktyczna nauka języka norweskiego – sprawności zintegrowane*

Cecilie Lønn: Nå begynner vi! Tekstbok. Bergen. Fagbokforlaget. 2012.

- *praktyczna nauka języka norweskiego – rozumienie ze słuchu i mówienie*

red. Dregelid K. M. i in., *Litt av hvert... Om Norge og nordmenn. Kompendium for NOR-U3*. Norwegia 2013.

Nilsen K. G., *Klart Det: Arbeidsbok*, Norwegia 2015

Nilsen K. G., *Klart Det: Tekstbok*, Norwegia 2015.

Zdecydowana większość publikacji wykorzystywanych jako literatura podstawowa, jeśli już znajduje się w zasobach Uczelni, obecna jest w liczbie 1 egzemplarza, co uniemożliwia w praktyce korzystanie przez kadrę i studentów w domu – liczba egzemplarzy nie jest dostosowana do procesu nauczania i uczenia się oraz liczby studentów. Braki uniemożliwiają skuteczną realizację treści programowych. W odniesieniu do literatury uzupełniającej, uwaga jest analogiczna.

Publikacje są dostępne w porównywalnym do opisanego powyżej zakresie z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym umożliwiających dostęp do światowych zasobów informacji naukowej i profesjonalnej. Korzystanie z zasobów bibliotecznych nie jest w pełni możliwe przez osoby z niepełnosprawnością. Dostęp „open-space” do księgozbioru podręcznego jest ograniczony np. poprzez ustawione przy półkach biurka, a większość księgozbioru nie jest dostępna w tej formule, zdalny dostęp do zasobów nie obejmuje podstawowych pozycji (o czym już było powyżej), stanowiska w czytelni nie posiadają wystarczających dostosowań do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Możliwe jest jedynie zamawianie materiałów w wersji elektronicznej, które przygotowywane są przez pracownika biblioteki. **Rekomenduje się** zwiększenie dostępności „open-space” w taki sposób, aby studenci z niepełnosprawnościami mogli w pełni korzystać z księgozbioru podręcznego.

Uczelnia zapewnia dostosowanie materiałów bibliotecznych do potrzeb osób z niepełnosprawnością poprzez udostępnianie plików elektronicznych na zamówienie oraz w trybie doraźnym, a także zamieszczanie w wirtualnej przestrzeni dydaktycznej.

Uczelnia w trybie doraźnym udostępnia materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej studentom w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, w tym materiały do tej formy kształcenia również dla osób z niepełnosprawnością.

Przyjęte w Uczelni procedury jakościowe przewidują ocenę warunków studiowania, w tym w szczególności infrastruktury dydaktycznej. Przeglądy nie są jednak prowadzone efektywnie, o czym świadczą zdiagnozowane nieprawidłowości - ustalono, że procedury przeglądów zasobów nie są skuteczne. Za przeglądy i aktualizację księgozbioru są odpowiedzialni nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia. Nie są stosowne inne systemowe rozwiązania ewaluacyjne pod kątem oceny księgozbioru w kontekście możliwości realizacji programu w zakresie dostępności literatury podstawowej. Działania Uczelni w tym zakresie nie są więc skuteczne.

Infrastruktura informatyczna i oprogramowanie stosowane w sytuacji nauczania na odległość spowodowanej ograniczeniami czasowymi wynikającymi z pandemii są unowocześniane i aktualizowane.

Nauczyciele akademicki mają zapewniony marginalny udział w ocenie infrastruktury, a ocena ta nie ma charakteru systemowego. Udział studentów ogranicza się do uczestnictwa w badaniach ankietowych, które dotyczą jedynie ogólnej infrastruktury Uczelni. Ankietowej ocenie studentów nie jest poddawana ocena zawartości księgozbioru ani specjalistyczna infrastruktura dla kierunku np. oprogramowanie specjalistyczne, sprzęt, środki dydaktyczne itp. **Rekomenduje się** uwzględnianie opinii studentów w zakresie oceny zasobów bibliotecznych oraz specjalistycznej infrastruktury dla kierunku.

Uczelnia określiła tryb i formę przeglądów, analizuje ich wyniki oraz wyniki ankiet. Działania ewaluacyjne i analiza ich wyników są jednak nieskuteczne w odniesieniu do zbiorów bibliotecznych. Potwierdzają to zdiagnozowane uchybienia w zakresie istotnych dla realizacji programu studiów elementów infrastruktury – dostępnej literatury.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, informacyjne, edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne. Nie wszystkie elementy infrastruktury, jednakże, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności - dotyczy to zasobów bibliotecznych zaplanowanych do wykorzystania na kierunku oraz zasobów naukowych.

Infrastruktura jest wystarczająco dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnością i zapewnia tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej. Głównym problemem infrastruktury są niewystarczające, niedostosowane do zaplanowanych treści i do programu studiów zasoby biblioteczne i informacyjne.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci. Przeglądy nie są jednak efektywne, a ich wyniki są wykorzystywane w działaniach doskonalących, jednak w stopniu niewystarczającym.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) braku adekwatności i aktualności zbiorów bibliotecznych dedykowanych kierunkowi, w tym niezapewniania piśmiennictwa zalecanego w sylabusach; 2) braku efektywności przeglądów zasobów bibliotecznych, jak również braku rozwiązań systemowych w tym zakresie, w szczególności w odniesieniu do wykorzystywania ich wyników w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie zbiorów bibliotecznych dedykowanych kierunkowi w taki sposób, aby zapewniały piśmiennictwo zalecane w sylabusach, a także uwzględniały aktualny stan badań w zakresie dyscyplin, do których przyporządkowano kierunek oraz praktycznego ich zastosowania w działalności zawodowej.
2. Zaleca się przeprowadzanie systematycznych i kompleksowych przeglądów zasobów bibliotecznych i efektywne wykorzystywanie analizy ich wyników w działaniach doskonalących.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu, w której biorą udział podmioty

związane z Uczelnią, w większości powiązani umowami o współpracy. Charakterystyki pracodawców, z którymi Uczelnia współpracuje w tym zakresie, ich rodzaj, zakres i zasięg prowadzonej przez nich działalności są w większości zgodne z dyscyplinami, do których przyporządkowano kierunek. Uwzględniono w szczególności przedstawicieli branży tłumaczeniowej, relewantnej dla dyscypliny językoznawstwo, a także globalne korporacje działające w rozmaitych branżach, właściwe dla nauk o zarządzaniu i jakości. Wśród organizacji współpracujących w ramach doskonalenia programu studiów zabrakło jednak typowych przedstawicieli instytucji kultury, typowych dla dyscypliny nauki o kulturze i religii. Stąd, **rekomenduje się** uzupełnienie grona kluczowych pracodawców o instytucje działające w zakresie kultury i/lub jej promocji. Grono współpracujących instytucji uzupełnia grupa fundacji o różnorodnym profilu, firmy usługowe (np. z branży IT, outsourcingowe, HR i in.), a także na przykład szkoły językowe czy nawet firmy produkcyjne, w których narzędziem działań operacyjnych w codziennej działalności jest język szwedzki lub norweski. Dobór współpracujących w ramach doskonalenia programu studiów organizacji jest więc w większości poprawny, zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przypisany, zgodny również z generyczną koncepcją i celami kształcenia, w tym profilem absolwenta kierunku, które nie obejmują zamkniętego katalogu zawodów, do których przygotowuje kierunek studiów. Niektórzy pracodawcy reprezentują interesariuszy kierunku w Konwencie. Zadaniem Konwentu jest m.in. opiniowanie programu studiów. Realizowana jest również inicjatywa weryfikacji i opiniowania/ zatwierdzania tematów przygotowywanych na kierunku prac dyplomowych przez członków Konwentu reprezentujących kierunek (Konwent obejmuje swymi działaniami wszystkie kierunki prowadzone w Uczelni). Członkowie ci również weryfikują dostosowanie efektów uczenia się w programie studiów do wymogów rynku pracy.

Współpraca z otoczeniem przynosi wymierne efekty, ale jej problemem jest niewystarczający przepływ informacji pomiędzy otoczeniem społeczno-gospodarczym a Uczelnią, a także niewystarczająca koordynacja tej współpracy. Najlepszym przykładem jest tutaj niewystarczająca reprezentacja przedstawicieli otoczenia w Konwencie, nieuwzględniająca interesów wszystkich kluczowych branż, brak jasnych procedur (trybu i formy) wypowiedzania się pracodawców na temat programu i konsultowania potencjalnych zmian, a także wykorzystywania sugestii interesariuszy w doskonaleniu programu – nie jest jasne, kto, kiedy i z zastosowaniem jakich kryteriów weryfikuje i przekazuje do realizacji propozycje otoczenia dot. programu. Procedura ma więc charakter przypadkowy. **Rekomenduje się** uporządkowanie zasad współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w zakresie projektowania i realizacji programu studiów w taki sposób, aby grono współpracujących instytucji w pełni odzwierciedlało specyfikę kierunku, przepływ informacji pomiędzy otoczeniem był pełny, a procedury wykorzystania opinii pracodawców miały charakter działań systemowych.

Podczas wizytacji potwierdzono, że współpraca z instytucjami otoczenia społeczno-gospodarczego przybiera różne formy, jest prowadzona systematycznie i ma charakter stały. Dominującą formą współpracy są praktyki zawodowe organizowane wspólnie z bardzo zróżnicowanymi pod względem profilu działalności, formy organizacyjnej i reprezentowanej branży organizacjami. Są wśród nich firmy tłumaczeniowe, przedsiębiorstwa handlowe, usługowe i produkcyjne, firmy konsultingowe, biura podróży, wydawnictwa, szkoły językowe i wiele in. Pozostałe formy współpracy to współorganizacja prezentacji dla studentów nt. środowisk zawodowych w rozmaitych branżach, szkolenia dydaktyczne dla studentów, szkolenia z zakresu aplikowania o prace (przygotowanie CV, rozmowy kwalifikacyjnej itp.), prowadzenie zajęć przez praktyków, kwalifikacja i weryfikacja kandydatów na praktyki, wizyty studyjne, współorganizacja imprez, a także wspomniane już wcześniej konsultowanie tematów prac dyplomowych.

W obecnych warunkach czasowego ograniczenia funkcjonowania Uczelni w związku z sytuacją pandemii, Uczelnia prawidłowo zapewnia udział interesariuszy zewnętrznych, w tym pracodawców w różnych formach współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów. Wykorzystywane są w tym celu metody i narzędzia komunikacji na odległość, co potwierdzają pracodawcy, a także np. dokumentacja praktyki zawodowej.

Uczelnia prowadzi przeglądy współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym, jednakże nie stosuje tutaj systemowych rozwiązań, w tym w szczególności kryteriów weryfikacji doboru instytucji współpracujących. Nie formułuje również stanu docelowego – strategii postępowania w tym zakresie na przyszłość. Stąd problemy, które zdiagnozowano powyżej. Ewaluacji współpracy dotyczy głównie praktyk zawodowych i jest to działanie ogólnie właściwe, jednak nie daje pełnego obrazu współpracy z otoczeniem, w szczególności w kontekście działań jakościowych skierowanych na program studiów. W ramach tej oceny analizowane są opinie studentów dotyczące organizacji praktyk, a także miejsc praktyk.

Jako przykłady udziału studentów w przeglądach, Uczelnia podaje ich udział w wydarzeniach (wizytach studyjnych, konferencjach i in.) organizowanych z pracodawcami. W działaniach tych nie stwierdzono jednak elementów oceny współpracy, jej zakresu, intensywności itp. Nie jest również jasne, w jaki sposób Uczelnia wykorzystuje wyniki prowadzonych przeglądów.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy stwierdzić, że ewaluacja współpracy z otoczeniem ma charakter przypadkowy, fragmentaryczny, a zakres i zasady uwzględniania i wykorzystywania wyników tak prowadzonych przeglądów do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów, nie są znane. Przeglądy nie diagnozują pełnego spektrum nieprawidłowości, nie mają charakteru kompleksowego i systemowego. **Rekomenduje się** poszerzenie zakresu działań w zakresie ewaluacji współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym w taki sposób, aby ocena była kompleksowa i obejmowała wszystkich interesariuszy oraz wszystkie formy współpracy w odniesieniu do programu studiów, a także **rekomenduje się** ustalenie systemowych rozwiązań wykorzystywania wyników tych przeglądów do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

W ramach kierunku umiędzynarodowienie kształcenia należy do jednego z podstawowych, priorytetowych celów. Na Uczelni powołano specjalne zespoły, które zajmują się organizacją współpracy z zagranicą: Dział Współpracy Międzynarodowej, Centrum Rozwoju Strategicznego, oraz jednostkę naukową – Katedrę Integracji Europejskiej im. Konrada Adenauera. Współpraca międzynarodowa, tak studentów, jak i pracowników, jest bardzo bogata. Obejmuje ona m.in. International Seminars, organizowane co roku z dużym powodzeniem szkoły letnie, wykłady oraz wizyty networkingowe przedstawicieli uczelni z zagranicy, wyjazdy studentów, pracowników oraz absolwentów w ramach programu Erasmus+, zagraniczne staże studentów i pracowników, coroczne tygodniowe wyjazdy dydaktyczne pracowników (prowadzone są wówczas zajęcia dla studentów uczelni partnerskich), wykłady o seminaria prowadzone przez nauczycieli akademickich z zagranicy, współpraca w realizowaniu projektów międzynarodowych. Uczelnia może się pochwalić umowami w ramach wymiany akademickiej, podpisanymi z ponad 50 uczelniami z takich krajów, jak Norwegia, Finlandia, Niemcy, Francja, Portugalia, Hiszpania, Włochy, Rumunia, Węgry, Łotwa, Turcja, Malta, Szwajcaria, Chiny, USA. Od 2019 r. do marca 2021 r. WSE realizowała projekt pn. „Ambasadorowie WSE” w ramach programu International Alumni dofinansowanego przez NAWA, który miał na celu wdrożenie strategii związanej z rozwijaniem współpracy z absolwentami uczelni - cudzoziemcami i stworzenia spośród nich grupy Ambasadorów WSE, natomiast od roku 2021 Uczelnia realizuje projekt „Welcome to TEU 2.0”. Warto także podkreślić, że od roku 2020/21 Uczelnia uczestniczy w projekcie Otherness – Togetherness – Aesthetics, który jest finansowany z tzw. Funduszy Norweskich i zakłada szeroką współpracę uczelni polskich oraz zagranicznych.

Na kierunku wspiera się mobilność zagraniczną tak studentów, jak i pracowników - Uczelnia dofinansowuje zagraniczne wyjazdy pracowników. Warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kierunku są w pełni zgodne z przyjętą na nim koncepcją kształcenia, zakres i rodzaj współpracy międzynarodowej także są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Wykładowcy mają możliwości, by korzystać z wyjazdów zagranicznych i brać udział w różnych zagranicznych stażach i szkoleniach. Pewną słabością jest niewielki udział w szkoleniach zagranicznych, doskonalących umiejętności metodyczne pracowników. Uczelnia oferuje dobre możliwości, jeśli chodzi o wirtualną mobilność zagraniczną studentów i pracowników.

Na Uczelni powstała szeroka oferta kształcenia w językach obcych. Jeśli chodzi o przygotowanie językowe, na Uczelni za poziom kształcenia językowego odpowiada Zakład Języków Obcych. Kwalifikacja do grup językowych odbywa się na podstawie testów przeprowadzanych na początku roku akademickiego. Podstawą nauczania języków obcych jest dostosowanie poziomu trudności zajęć do umiejętności studenta. Zajęcia odbywają się w grupach na różnych poziomach zaawansowania, od A1 do C2.

Na kierunku prowadzi się ocenę stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, ale w niesystematycznym i ograniczonym stopniu; przeglądowi podlegają przede wszystkim umowy zawarte z uczelniami partnerskimi, a także udział studentów i pracowników w programach (Erasmus+) i projektach

międzynarodowych; Uczelnia prowadzi ponadto przegląd udziału zaproszonych z zagranicy wykładowców. Należy zaznaczyć, że władze kierunku oraz Uczelni podejmują starania, mające na celu rozszerzenie współpracy międzynarodowej i poszerzenie oferty wykładów okolicznościowych, prowadzonych przez wykładowców z zagranicy.

Umieźdzyndarodowienie kształcenia podlega ocenie, z udziałem studentów, lecz nie ma ona charakteru systematycznego.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki sprzyjające umieźdzyndarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umieźdzyndarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Umieźdzyndarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Studenci kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera są wspierani w procesie uczenia się w sposób wszechstronny, dostosowany do różnych grup odbiorców, a także przybiera formy adekwatne do ich wymagań. Pozwala im to również na rozwój swoich umiejętności społecznych, naukowych, zawodowych oraz w zakresie wejścia na rynek pracy.

W ramach wsparcia studentów w zakresie wejścia na rynek pracy, Uczelnia mogą w głównej mierze na działaniu Biura Karier. W latach 2019/2020 było to 44 osoby, w roku 2020/2021 – 48 osób, a 2 2021/2022 – 64 osoby. Mogły one skorzystać z wsparcia w poszukiwaniu miejsca do odbycia praktyk. Dodatkowo w roku akademickim 2021/2022 w ramach projektu „Uczelnia Nowych Możliwości”, realizowany jest zadanie „Moja kariera – wsparcie dla studentów WSE” w trakcie, którego prowadzi się badanie MindSonar, jest to psychometryczne narzędzie badające system wartości i wzorce myślenia w kontekście własnego podejścia w optymalnej pracy. Ponadto mogli omówić wyniki

swoich wyników w ramach indywidualnej konsultacji na sesji coachingowej oraz mogli wykonać Test Gallupa, który bada naturalne talenty.

Studenci skandynawistyki mogą również korzystać z infrastruktury uczelnianej poza godzinami zajęć. Taka forma wsparcia jest możliwa po uprzednim zgłoszeniu takiej potrzeby. Ponadto Uczelnia oferuje zdalny dostęp do pulpitów, co umożliwia korzystanie z oprogramowania dostępnego w budynkach Wyższej Szkoły Europejskiej. Dostępne programy to m.in.: Trados. Dodatkowo studenci mogą w ramach wsparcia w zakresie nauczania z wykorzystaniem metod na odległość korzystać z wsparcia Helpdesku, gdzie drogą mailową i telefoniczną można uzyskać pomoc.

Studenci, którzy cechują się ponadprzeciętnymi umiejętnościami mogą starać się otrzymać Indywidualny Program Nauczania, który umożliwia łączenie dwóch lub więcej ścieżek studiów, a także umożliwia udział w programach badawczych czy konsultacjach (tutoringu) w trakcie, którego wykładowcy pomagają im poszerzać wiedzę i umiejętności w obszarze zainteresowań naukowych, badawczych oraz zawodowych. Na wizytowanym kierunku funkcjonuje również koło naukowe NORDEN, w ramach którego członkowie poszerzają swoją wiedzę z zakresu znajomości języka i kultury nordyckiej. Ponadto studenci mają możliwość uczestniczenia w konferencjach naukowych, pozyskiwania grantów czy udziału w konkursach. Formy tego wsparcia nie są jednak znane pośród studentów. Dlatego **rekomenduje się** w prowadzenie promocji tego rodzaju wsparcia oraz podjęcie działań mających na celu zachęcenie studentów do korzystania z niego.

Wyższa Szkoła Europejska umożliwia studiowanie osobom z potrzebami różnego rodzaju. Uczelnia umożliwia korzystanie z indywidualnej organizacji studiów, które daje możliwość dostosowania studiów, do potrzeb wynikających z sytuacji rodzinnej czy zdrowotnej studentów. Ponadto WSE przewiduje wsparcie dla osób z niepełnosprawnościami. Formy wsparcia szczegółowo zostały opisane w ramach analizy stanu faktycznego w kryterium 3.

Uczelnia wprowadziła również w 2020 roku politykę przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy wobec studentów. Studenci nie mają jednak świadomości o funkcjonowaniu wyżej wspomnianej procedury.

Rekomenduję się poszerzenie świadomości w tym zakresie. Ponadto studenci mogą zgłaszać swoje sprawy oraz problemy, poprzez samorząd, dziekanat, prodziekana lub dziekana. Studenci najczęściej sytuacje konfliktowe rozwiązują przy wsparciu prodziekana. System ten funkcjonuje sprawnie i pozwala rozwiązać większość spraw w krótkim czasie. Ponadto studenci przechodzą szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera umożliwia uzyskanie studentom świadczeń wskazanych w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zasady ich uzyskania są jednolite i przejrzyste dla wszystkich zainteresowanych oraz dostęp do informacji na ich temat jest powszechny. Studenci wizytowanego kierunku poza wcześniej wspomnianym Biurem Karier są wspierani przez dziekanat, który działa w zakresie m.in.: pomocy w kontaktach z prowadzącymi, pomaga również w zakresie pomocy socjalnej i stypendialnej.

Samorząd Studencki jest partnerem dla Uczelni. Przedstawiciele samorządu spotykają się co wtorek z władzami, w celu lepszej wymiany informacji. Przykładem inicjatywy studenckiej, którą wspiera uczelnia jest Budżet Studencki IDEA, w ramach którego studenci mogą decydować jakie inicjatywy będą finansowane. Uczelnia ponadto ze względu na sytuację pandemiczną umożliwiła Samorządowi wydatkowanie tych środków w późniejszym terminie. Dodatkowo Samorząd ma do dyspozycji swój budżet, a także biuro. Na wizytowanym kierunku funkcjonuje również koło naukowe NORDEN. Brakuje jednak grup działających w zakresie rozwoju zainteresowań sportowych czy artystycznych. R

Rekomenduje się informowanie studentów o możliwościach realizowaniu swoich zainteresowań w zakresie sportowym czy artystycznym, po przez umożliwienie im tworzenia społeczności skupionych na tych zakresach.

Studenci skandynawistyki: studia filologiczno-biznesowe Wyższej Szkoły Europejskiej mają również możliwość wyrażenia swojej opinii na temat udzielanego im wsparcia, a także kadry wspierającej. Badanie to odbywa się z pomocą ankiet oceniających prowadzenie zajęć oraz Feedback Day, gdzie studenci w szerszy sposób wyrażają swoją opinie na temat studiowania. Ich zwrotność kształtują się na następującym poziomie, w semestrze zimowym w roku akademickim 2021/2022 dla studiów stacjonarnych wynosiła 22,6%, a dla niestacjonarnych 11,7%, natomiast w analogicznym okresie roku 2020/2021 wynosiła 28,2% dla stacjonarnych i 14,8% dla niestacjonarnych. W związku z tym **rekomenduje się** wprowadzenie działań mających na celu podniesienie liczby uczestników akcji ankietyzacyjnej. Uczelnia umożliwia również wyrażania swoich opinii oraz zgłaszanie swoich uwag po przez projekt Hyde Park. Jest to wirtualna skrzynka, która to pozwala anonimowo zgłaszać swoje zastrzeżenia. Niestety uczelnia nie była w stanie wskazać realizacji przykładów działania skrzynki dla kierunku skandynawistyki. Nauczanie z wykorzystaniem metod kształcenia na odległość, a także elementy wsparcia są natomiast badane w ramach akcji feedback Day. Studenci mogą w ramach tego badania ocenić różne aspekty nauczania zdalnego m.in.: punktualność prowadzących, umiejętność zainteresowania tematem zajęć uczestników czy kontakt z prowadzącymi. Pod wpływem wystawionych opinii w tym zakresie podjęto m.in.: działania mające na celu poprawić jakość korespondencji na linii studenci – prowadzący (w ramach spotkań kadry z prodziekanami podnoszono tą kwestię). W ramach działań podjętych po analizie opinii, było zorganizowanie dodatkowych zajęć językowych w ramach projektu Uczelnia 2.0. Jednocześnie należy zauważyć, że zwrotność tych ankiet dla kierunku skandynawistyka wynosi 21,6 % (43 studentów, z ogólnej liczby 199). W związku z tym rekomenduję się wprowadzenie działań mających na celu podniesienie liczby udzielanych odpowiedzi.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

System wsparcia studentów skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera w zakresie uczenia się, rozwoju społecznego, naukowego, zawodowego oraz w ramach wejścia na rynek pracy jest wszechstronny i ma charakter ciągły. Obejmują on różnego rodzaju formy pomocy, które są adekwatne i właściwe dla studentów wizytowanego kierunku. Wsparcie studentów ze strony Uczelni spełnia funkcję motywującą do osiągnięcia dobrych wyników w nauce. Formy wsparcia są dostosowane do potrzeb studentów. Równocześnie mają oni również wносить o zmiany, które są rozpatrywane przez Uczelnię, która realizuje je w ramach swoich możliwości. Należy jednak zwrócić uwagę na konieczność zachęcania rozwoju w zakresach nie związanych bezpośrednio z studiowanym kierunkiem, jak i również poszerzania umiejętności studentów wybitnych. Uczelnia podaje ocenę zarówno metody wsparcia, jak i kadry odpowiedzialną za wsparcie studentów i na jej podstawie dokonuje ewaluacji i podnosi poziom oferowanej pomocy. Rozwiązania proponowane przez Wyższą Szkołę Europejską spełniają swoją funkcję w ramach ocenianego kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera zadania związane z publicznym dostępem do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji oraz osiągniętych rezultatach, realizuje głównie z wykorzystaniem swojej strony internetowej oraz Biuletynu Informacji Publicznej. Strona uczelniana jest prowadzona zarówno w języku polskim jak i angielskim co umożliwia zapoznanie się z ofertą interesariuszom zewnętrznym. Ponadto strona posiada przekierowania dla kandydatów, gdzie można zapoznać się z ofertą Uczelni, jak i warunkami przyjęć i studentów. Strona współpracuje z różnego rodzaju wyszukiwarkami, jak i działa na urządzeniach mobilnych. Jednakże strona uczelniana nie posiada żadnej formy dostosowania dla osób z niepełnosprawnościami, podobnie jak Biuletyn Informacji Publicznej, który umożliwia jedynie powiększenie czcionki, jednakże czcionka ulega powiększeniu tylko w niewielkim stopniu.

Osoby zainteresowane mogą zapoznać się z następującymi informacjami: przyznawanymi kwalifikacjami i tytułami zawodowymi, zasadami potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza oraz w ramach szkolnictwa wyższego, kierunkowymi efektami uczenia się, programem studiów, kompletnymi sylabusami, informacjami dotyczącymi zasad zaliczania praktyk oraz zasadami dyplomowania, mogą również zapoznać się z informacjami związanymi z programem Erasmus, informacjami o wykładowcach, a także regulaminem studiów, pomocy materialnej, informacji dla studentów z niepełnosprawnościami czy biurem karier. Dostęp ten jest umożliwiony w sposób przejrzysty i intuicyjny.

Jednocześnie dostęp do następujących informacji: sylwetka absolwenta, w tym cele kształcenia, informacjach na temat programu Most, harmonogramu zajęć, danych dotyczących losów absolwenta oraz informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia zawierające również wyniki ankiet, jest utrudniony, lub też nie ma do niego dostępu w ramach dostępu do informacji publicznych.

Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej są dostępne informacje dotyczące wykorzystanych metod i technik w kształceniu na odległość. Można się również w tym miejscu z zasadami weryfikacji osiągniętych efektów uczenia się czy zasad przeprowadzania egzaminów dyplomowych.

Wyższa Szkoła Europejska nie prowadzi kompleksowej formy monitorowania w zakresie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców. W ramach badań różnego rodzaju wsparcia wśród studentów w ramach akcji badania satysfakcji ze studiowania wśród studentów 3 roku, zadaje im się jedno pytanie, w ramach którego ocenia się przepływ informacji (oceniany na 70%). Nie ma innych metod weryfikacji publikowanych treści. Nie konsultuje się ich również z innymi grupami odbiorców m.in.: z otoczeniem społeczno-gospodarczym.

Lp.	Zapewnienie informacji na stronach internetowych	TAK/NIE
1.	Sylwetka absolwenta (cele kształcenia, w tym wskazanie obszarów zatrudnienia/branż zawodowych i możliwości dalszego kształcenia).	Nie
2.	Przyznawane kwalifikacje i tytuły zawodowe	Tak
3.	Zasady rekrutacji	Tak
4.	Zasady potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym	Tak
5.	Zasady uznawania efektów uczenia uzyskanych w szkolnictwie wyższym	Tak
6.	Kierunkowe efekty uczenia się	Tak
7.	Aktualne programy studiów	Tak
8.	Sylabusy	Tak
9.	Kompletność sylabusów	Tak
10.	Zasady przeprowadzania i zaliczania praktyk zawodowych	Tak
11.	Zasady dyplomowania (kryteria merytoryczne)	Tak
12.	Erasmus	Tak
13.	Most	Nie
14.	Informacje o wykładowcach (w tym godziny konsultacji i możliwości kontaktu)	Tak
15.	Harmonogram zajęć	Nie
16.	Regulamin studiów	Tak
17.	Pomoc materialna i sprawy bytowe	Tak
18.	Informacje dla studentów niepełnosprawnych	Tak
19.	Biuro Karier	Tak
20.	Dane dotyczące losów zawodowych absolwentów	Nie
21.	Informacje dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia (w tym o wyniki ankietyzacji studentów).	Nie

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera częściowo wywiązuje się z zadania związanego z publicznym dostępem do informacji. Informacje nie są dostępne dla wszystkich grup odbiorców. Osoby z niepełnosprawnościami mają bardzo ograniczoną możliwość zapoznania się z publikowanymi treściami, ze względu na brak dostosowania stron internetowych Uczelni do ich potrzeb. Ponadto Biuletyn Informacji Publicznych jest prowadzony wyłącznie w języku polskim co uniemożliwia interesariuszom zagranicznym zapoznanie się z treściami istotnymi dla realizacji studiów czy funkcjonowania Uczelni. Dodatkowo informacje w zakresie: sylwetki absolwenta, w tym celu kształcenia, informacji na temat programu Most, harmonogramu zajęć, danych dotyczących losów absolwenta oraz informacji dotyczące funkcjonowania systemu zapewnienia jakości kształcenia, prezentowane w przestrzeni publicznej są nie kompletne lub są trudne do uzyskania. Należy również zauważyć, iż Wyższa Szkoła Europejska nie posiada żadnego kompleksowego programu czy metody, która umożliwiałaby monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz z zapewnieniem ich odpowiedniego poziomu dla różnych grup odbiorców. Uniemożliwia to również ewaluacji i działania mające na celu poprawę funkcjonowania Uczelni w tym

zakresie. Wszystkie te kwestie sprawiają, iż kryterium to należy uznać za częściowo spełnione, tak aby dać możliwość Uczelni poprawy wskazanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących: 1) braku dostępu do informacji dla wszystkich grup odbiorców i zainteresowanych; 2) braku aktualnych, wyczerpujących i łatwo dostępnych informacji, niezbędnych dla studentów lub dla potencjalnych kandydatów na studia; 3) braku systematycznego i wszechstronnego monitoringu oraz stałego doskonalenia dostępu do informacji dla wszystkich zainteresowanych.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się dostosowanie stron uczelnianych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
2. Zaleca się dostosowanie strony Biuletynu Informacji Publicznej do potrzeb interesariuszy zagranicznych.
3. Zaleca się uaktualnienie stron uczelnianych o brakujące informacje wskazane w raporcie.
4. Zaleca się wdrożenie systemu umożliwiającego monitorowanie aktualności, rzetelności, zrozumiałości, kompleksowości informacji o studiach oraz jej zgodności z potrzebami różnych grup odbiorców.
5. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

System Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku działa w zgodzie z szeregiem zarządzeń Rektora z lat 2020/21 (pełna lista zarządzeń w raporcie samooceny), dotyczących monitorowania i oceny jakości procesu kształcenia na kierunkach prowadzonych w WSE. W skali całej Uczelni nad jakością kształcenia czuwa Uczelniana Komisja ds. Rozwoju Dydaktyki i Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, działająca od roku akademickiego 2009/2010. W jej skład wchodzi przedstawiciele władz Uczelni, kadry dydaktycznej, administracji zajmującej się obsługą dydaktyki, studentów oraz przedstawiciel pracodawców. Na niższym poziomie poszczególnych kierunków za ocenę jakości kształcenia odpowiadają Kierunkowe zespoły ds. jakości kształcenia, których zadaniem jest wdrażanie wszelkich procedur oceny jakości kształcenia, opracowanych przez Uczelnianą Komisję, a także ocena procesu kształcenia na kierunku. Nadzór nad systemem jakości kształcenia na Uczelni sprawuje powoływany przez Rektora Pełnomocnik ds. jakości kształcenia. Odpowiada on za koordynację działań związanych z zapewnieniem i oceną jakości kształcenia, analiza stanu zatrudnienia kadry, nadzór nad przebiegiem ankietyzacji i hospitacji, przekazywanie zebranych przez Uczelnianą Komisję ds. Rozwoju Dydaktyki i Systemu Zapewnienia Jakości kształcenia informacji Senatowi Uczelni, a także prowadzenie i analiza Feedback Day.

Na kierunku skandynawistyka: studia filologiczno-biznesowe wyznaczono osoby, które sprawują nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad całym kierunkiem, określono ich

kompetencje w zakresie oceny i analizy doskonalenia jakości kształcenia na kierunku. Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia działa pod kierunkiem Prodziekana, który odpowiada za przygotowanie okresowego raportu na temat realizacji przewidzianych w programie studiów efektów uczenia się. Raport ten Prodziekan składa Dziekanowi kierunku, a następnie raport zostaje przekazany do Uczelnianej Komisji.

Modyfikacje programu studiów, jego zatwierdzanie są dokonywane w sposób formalny, zgodnie z przyjętymi procedurami, określonymi w Zarządzeniu Rektora Wyższej Szkoły Europejskiej im. ks. Józefa Tischnera nr 13/2021 w sprawie wprowadzenia procedury tworzenia, zatwierdzania i przeglądów programów kształcenia. Inicjatywa do zmian w programie może wyjść od prowadzących zajęcia, od studentów, może zostać także zaproponowana przez przedstawiciela interesariuszy zewnętrznych.

W projektowaniu programu studiów uwzględnia się współczesne, innowacyjne metody dydaktyczne, związane z technologią informatyczną, w tym także narzędzia i techniki kształcenia na odległość (wsparte konkretnymi informacjami o sposobach korzystania z tych technik: „onboarding” w formie video-tutorial). Ponadto Uczelniana Komisja przygotowała szczegółowe zasady pracy w trybie hybrydowym.

Rekrutacja i przyjęcia na studia odbywają się w ramach formalnie przyjętych warunków i kryteriów kwalifikacji kandydatów.

Na kierunku prowadzi się okresowe oceny programu studiów, ocena taka obejmuje efekty uczenia się oraz treści programowe i system pkt. ECTS. Uczelnia zakłada ponadto archiwizację prac etapowych i końcowych w systemie informatycznym. Do odpowiedniego działu Uczelni kierowane są wówczas dwie próbki prac z każdych zajęć (pod dwie dla każdej grupy studentów) – praca najlepsza i średnia oraz pusty formularz egzaminacyjny. Taka wybrana próbka prac nie umożliwia jednak w pełni rzetelnej oceny kryteriów weryfikacji zdobywania efektów uczenia się, nie pozwala stwierdzić z pewnością, czy wybrana metoda jest obiektywna, trafna, właściwie dostosowana do charakteru i profilu zajęć.

Ocena programu studiów dokonywana jest także pod kątem zgodności z potrzebami rynku pracy i otoczenia społeczno-gospodarczego. Pod tym względem szczególną rolę odgrywa Konwent Uczelni, którego rekomendacje na kierunku są brane pod uwagę (np. Rezygnacja z przygotowywania prac dyplomowych na rzecz egzaminów dyplomowych, ale ta decyzja ma daleko idące, negatywne konsekwencje dla wiarygodnej oceny uzyskanych efektów uczenia się). Jednak wpływ otoczenia społeczno-gospodarczego, także mimo udziału przedstawiciela tego otoczenia w Uczelnianej Komisji, jest niewielki. Ocena jakości kształcenia na kierunku obejmuje także ocenę koncepcji kształcenia, opisu sylwetki absolwenta, planu studiów i kart zajęć kierunku w kontekście tworzenia spójnej całości. Jednak analiza kart zajęć kierunku wykazała, że w tym aspekcie analiza w ramach systemu zapewnienia jakości kształcenia na kierunku jest nieskuteczna. Na kierunku przeprowadza się ponadto ocenę losów absolwentów. Na kierunku dokonano także oceny pracy zdalnej, w formie ankiet w czasie epidemii Covid-19 (w roku 2020/21 przeprowadzono także badanie „Nauczanie zdalne z perspektywy wykładowcy”).

Systematyczna ocena programu studiów na kierunku wykorzystuje wyniki dość szeroko zaprojektowanego systemu zbierania danych: przygotowywanych przez studentów ankiet zajęć, oceny stopnia satysfakcji z kierunku przez studentów, oceny pracy własnej pracowników, hospitacji zajęć, monitoringu losów absolwentów, prowadzonego co roku Feedback Day. Główną rolę w organizacji i przeprowadzeniu analiz w ramach spotkań w czasie Feedback Day pełnią wskazani przez prodziekana pracownicy dydaktyczni kierunku. Systematyczna ocena programu studiów uwzględnia również analizę prac dyplomowych oraz prac etapowych. Jednak ocena wybranych losowo prac dyplomowych

wskazuje, że analiza prac dyplomowych w procesie ewaluacji i doskonalenia programu studiów nie ma charakteru systematycznego i pogłębionego, nie jest skuteczna i nie przekłada się na podnoszenie poziomu merytorycznego prac.

Interesariusze zewnętrzni biorą udział w ocenie programu studiów: w ramach tej oceny uczestniczy Konwent oraz przedstawiciel interesariuszy w Uczelnianej Komisji. Udział ten jednak nie ma charakteru systematycznego. W ocenie programu studiów uwzględnia się opinie studentów oraz pracowników. Ważny jest w tym aspekcie głos pracowników, którzy posiadają doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią (na przykład w zawodzie tłumacza).

Wnioski płynące z systematycznego procesu oceny studiów są wykorzystywane do różnych zmian, które biorąc jednak pod uwagę rozliczne, zdiagnozowane w trakcie wizytacji nieprawidłowości na kierunku, nie można uznać, by informacje uzyskane z procesie oceny programu studiów i sposobu jego realizacji służyły ustawicznemu doskonaleniu programu studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

System Zapewniania Jakości Kształcenia na kierunku skonstruowany jest jako komplementarny system, złożony z Uczelnianej Komisji ds. Rozwoju Dydaktyki i Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz z Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia. W założeniu, współpraca wszystkich tych organów powinna zapewnić, przy współudziale Konwentu, sprawną ocenę i doskonalenie jakości kształcenia na kierunku. W ocenie jakości kształcenia wykorzystuje się poprawnie zbierane, gromadzone i wiarygodne informacje, pochodzące także od interesariuszy zewnętrznych i systemu ocen studenckich. Niekonwencjonalnym, dobrym rozwiązaniem jest organizacja Feedback Day. W praktyce jednak system jako całość w odniesieniu do ocenianego kierunku nie działa efektywnie, nie diagnozuje trafnie problemów. Współpraca ze środowiskiem społeczno-gospodarczym ma charakter rzeczywisty, ale niesystematyczny. System ankiet skierowanych do studentów jest właściwie pomyślany, ale wykorzystanie wyników płynących stąd wniosków także nie ma charakteru systematycznego. W związku z tym sformułowano określone zalecenia.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Zalecenia

1. Zaleca się wdrożenie w pełni na kierunku uczelnianego systemu zapewniania jakości kształcenia, w sposób skutkujący diagnozowaniem nieprawidłowości i wprowadzaniem zmian naprawczych.
2. Zaleca się rozważniejsze, bardziej przemyślane i systematyczne wykorzystanie potencjału otoczenia społeczno-gospodarczego w procesie oceny i stałego doskonalenia programu studiów.
3. Zaleca się podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

5. Ocena dostosowania się uczelni do zaleceń o charakterze naprawczym sformułowanych w uzasadnieniu uchwały Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (w porządku wg poszczególnych zaleceń)

Zalecenie

Charakterystyka działań zapobiegawczych podjętych przez uczelnię w celu usunięcia błędów i niezgodności oraz ocena ich skuteczności

Przewodniczący zespołu oceniającego

prof. dr hab. Ryszard Kasperowicz

6. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574, z późn. zm.);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226);
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 poz. 661);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218);
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała Nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.;

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil praktyczny

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni oraz mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, uwzględniają postęp w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej właściwych dla kierunku, oraz są zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi praktycznemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają aktualną wiedzę i jej zastosowania z zakresu dyscypliny lub dyscyplin, do których kierunek jest przyporządkowany, normy i zasady, a także aktualny stan praktyki w obszarach działalności zawodowej/gospodarczej oraz zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiającą studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 2.4

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z przygotowaniem zawodowym.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczonego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności opanowania umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne oraz edukacyjne, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym opanowanie umiejętności praktycznych i przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowania do prowadzenia działalności zawodowej w obszarach zawodowego rynku pracy właściwych dla kierunku, motywuje studentów do osiągania bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

www.pka.edu.pl